

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ИСКЕ КАРАМАЛЫ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

СОВЕТ
СТАРОКАРАМАЛИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
МУСЛЮМОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

423982, Р.Т. Муслюмовский район, с. Старые Карамалы, ул. Кооперативная 115а,

Skarm.Mus@tatar.ru тел. (8-85556) 3-54-25

ИНН 1629001113, КПП 162901001, ОГРН 1021605557907, ОКАТО 92242870000

с. Старые Карамалы

« 08 » ноября 2019 г.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИСКЕ
КАРАМАЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫНЫҢ
III ЧАКЫРЫЛЫШ ХLI СЕССИЯСЕ

Карар № 2

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Иске Карамалы авыл жирлеге Советының 22.09.2014 № 1 (25.03.2016 №1, 04.07.2017 №1, 28.08.2018 № 2 редакциясендә) «Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы «Иске Карамалы авыл жирлеге «муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзү кагыйдәләрен раслау турында» карарына үзгәрешләр кертү хакында»

Мөслим районы прокурорының 25.06.2019 протестын карау нәтижәләре буенча № 02-08-01-2019, Россия Федерациясе Жир кодексы, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә гамәлдәге законнарға ярашлы рәвештә норматив-хокукый актлар үткөрү максатларында, Иске Карамалы авыл жирлеге Советы карары проекты буенча ачык тыңлау нәтижәләре турында бәяләмә Мөслим муниципаль районы **КАРАР БИРДЕ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Иске Карамалы авыл жирлеге Советының 2014 елның 22 сентябрәндәге 1 нче номерлы карарына үзгәрешләр кертәргә (Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының Иске Карамалы авыл жирлеге Советының 2016 елның 25 мартындагы 1 номерлы, 2017 елның 4 июлендәге 1 номерлы, 2018 елның 28 августындагы 2 номерлы карарлары нигезендә кертелгән үзгәрешләр белән):

- Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенәң жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен әлегә карарга 1 нче кушымта нигезендә яңа редакциядә расларга.

2. Әлегә карарны Иске Карамалы авыл жирлеге битендә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында мәгълүмат стендында бастырып чыгарырга: <http://muslumovo.tatarstan.ru/rus/starokaramali.htm>:

3. Әлегә Закон рәсми басылып чыккан көненнән гамәлгә керә.

4. Әлегә карарның үтәлешен тикшереп торуну Иске Карамалы авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә йөкләргә.

Иске Карамалы авыл жирлеге башлыгы

И.Н.Каримов

Татарстан Республикасы Мөслим
муниципаль районының Иске
Карамалы авыл җирлеге Советының
2019 елның
«08» ноябрәндәге карарына 1 нче
кушымта

**җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре;
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «ИСКЕ КАРАМАЛЫ АВЫЛ
ҖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ**

ЭЧТӨЛӨК

КЕРЕШ	
1 ӨЛӨШ ШӘҺӘР ТӨЗӨЛӨШӨН ЗОНАЛАШТЫРУ НИГЕЗЕНДӘ ЖИРДӘН ФАЙДАЛАНУНЫ ҺӘМ ТӨЗӨЛӨШЛӨРНӨ ЖАЙГА САЛУ ТӘРТИБЕ	
1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр	
1 статья. Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр	
2 статья. Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы	
3 статья. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе	
4 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану	
5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы	
6 статья. Кагыйдәләрне үтәмәгән өчен җаваплылык	
2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар	
7 статья. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре объектлары һәм субъектлары	
8 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәге «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләре	
9 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының вәкаләтләре	
10 статья. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзү буенча комиссия	
3 бүлек. Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчә барлыкка килгән күчмәсез милеккә файдалану хокукы	
11 статья. Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр	
12 статья. Кагыйдәләргә туры килми торган күчмәсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре	
4 бүлек. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектның файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрәнә рөхсәт бирү. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәттән белешмәләр	
13 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тәртибе	
14 статья. Капитал төзелеш объектның яисә жир участогыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү тәртибе	
15 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәттән белешмәләр	
16 статья. Ачык тыңлаулар үткәру	
5 бүлек. Жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше эзерлегенә. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү тәртибе турында гомуми нигезләмәләр	
17 статья. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеше эзерлегенә	
18 статья. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү принциплары	
19 статья. Жир кишәрлекләрен бирү тәртибе үзенчәлекләре	
20 статья. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау	
21 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында нигезләмә	
22 статья. Жир кишәрлеген шәһәр төзелеше планы	
6 бүлек. Халык кулланыла торган жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү,	

алардан фйдалану	
23 статья. Ачык фйдаланудагы жйрлр турында гомуми нйгезлэмэлр	
24 статья. Гавами фйдаланудагы жйрлрнч чйклрн билгелрү нм үзгртү	
25 статья. Гавами фйдаланудагы жйрлр чйклрн теркрү	
26 статья. Шрр трзелеше регламентлары билгелнми торган гомуми фйдаланудагы территориялрдн нм жйр кишррлеклрнннн фйдалану	
7 блк. Күчмсез милекнч трзелеш үзгрешлр	
27 статья. Күчмсез милекнч трзелеш үзгрешлрнч хокукы нм аны гамэлг ашыру очн нйгез. Күчмсез милек трзелеш үзгрешлр трлр	
28 статья. Проект документларын ээрлр	
29 статья. Трзелешк ррхсчт бйрү.	
30 статья. Трзелеш, реконструкция нм капитал рмонт.	
31 статья. Обьктны кабул итү нм обьктны фйдалануга тапшыруга ррхсчт бйрү	
8 блк. Йомгаклау нйгезлэмэлр	
32 статья. Элеге кагыйдэлрг үзгрешлр кертү тртибе	
33 статья. Кагыйдэлрне гамэлг кертү хакында	
II ОЛШ. ШРР ТРЗЕЛШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛРНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНА КАРТАЛАРЫ	
9 блк. Территорияне шрр трзелешен зоналаштыру картасы	
34 статья. «Йске Карамалы авыл жйрлеге» муниципаль беррмлегеич шрр трзелешен зоналаштыру картасы	
10 блк. Территориядн фйдалануныч махсус шартлары булган зоналар	
35 статья. «Йске Карамалы авыл жйрлеге» муниципаль беррмлегеичннн фйдалануныч махсус шартлары булган зоналар картасы	
36 статья. Мэднй мйрас обьктларын саклау шартлары буенча чйклрлрнч гамэлд бйр зоналары картасы	
III ОЛШ. ШРР ТРЗЕЛШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ	
11 блк. Күчмсез милекне ррхсчт ителгн фйдалану трлр нм параметрлары рлешенд шрр трзелеше регламентлары	
37 статья. Шрр трзелешен зоналаштыру картасында билгелнгн территорияль зоналарныч трлр	
37.1 статья. Шрр трзелеше регламентлары. Торак зоналары	
37.2 статья Шрр трзелеше регламентлары. Йжтимагый-эшлекле зоналар	
37.3 статья. Шрр трзелеше регламентлары. Житештерү нм коммуналь зоналары	
37.4 статья. Шрр трзелеше регламентлары. Йнженерлык нм транспорт инфраструктурасы зонасы	
37.5 статья. Шрр трзелеше регламентлары. Рекреацион фйдалану зоналары	
37.6 статья. Шрр трзелеше регламентлары. Махсус билгелнештге зоналар	
12 блк. Территориялрдн фйдалануныч махсус шартлары булган зоналарда билгелнгн күчмсез мөлкчттн фйдалануны чйклр рлешенд шрр трзелеше регламентлары	
38 статья. Территориялрдн фйдалануныч махсус шартлары булган зоналарда билгелнгн күчмсез мөлкчттн фйдалануны чйклр тасвирламасы	
39 статья. Мэднй мйрас обьктларын саклау зоналарында билгелнгн күчмсез мөлкчттн фйдалануны чйклр тасвирламасы	
40 статья. Ачык сервитутларныч эшчнлек зоналары	
13 блк. Шрр трзелеше регламентлары шрр трзелеше регламентлары билгелнми торган трп жйрлрне билгелрү нм аларга карата шрр трзелеше регламентлары билгелнми торган жйрлрне билгелрү	
41 статья. Шрр трзелеше регламентлары билгелнми торган гомуми фйдаланудагы трп территориялрне нм жйрлрне билгелрү	
Кушымталар:	

1. «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы (территориянең өлеше)» (1-нче кушымта)	
2. «Иске Карамалы авылы территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (техноген чикләүләр)» 2 кушымта	
3. «Иске Карамалы авылы территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (табигый чикләүләр)» 3 кушымта	

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (алга таба шулай ук - Кагыйдәләр) - «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының (алга таба - «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен) Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясенең Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Мөслим муниципаль районының (алга таба - Мөслим муниципаль районы) һәм «Иске Карамалы авыл жирлеген» Уставы нигезендә эшләнган норматив хокукый акты.

Әлеге Кагыйдәләр территорияль зоналарны, шәһәр төзелеш регламентларын, әлеге Кагыйдәләргә куллану тәртибен һәм аларга жирле үзидарә органнарының гамәлдәге законнар, муниципаль хокукый актлары нигезендә үзгәрешләр кертү тәртибен билгели, «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясеннән «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясенен яшәеш, планлаштыру, төзү һәм төзекләндерү гармонияле мохитен булдыру, торақ төзелеш, житештерү, социаль, инженерлык-транспорт инфраструктурасы программаларын үстерү, табигатьне сак файдалану максатларында нәтижәле файдалану шартларын тудыра.

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге тәртиптә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

төзекләндерү - эшләр жыелмасы (территорияне инженерлык эзерләү, юллар салу, су белән тәэмин итү, канализация, энергия белән тәэмин итү корылмалары һәм коммуналь челтәрләргә һәм корылмаларны үстерү һ.б.) һәм территорияне чистарту, киптерү һәм яшелләндерү, микроклиматны яхшырту, һава бассейнын, ачык сулыкларны һәм туфракны пычратудан саклау, санитар чистарту, тавыш дәрәжәсен киметү һ.б.), ул теге яисә бу территорияне билгеләү, халыкның сәламәт, уңайлы һәм мәдәни тормыш шартларын булдыру өчен яраклы хәлгә китерү максатларында башкарыла;

күчмәсез мөлкәттән рәхсәт ителгән файдалану төрләре - әлеге Кагыйдәләрдә эшчәнлек төрләрен, объектларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру, законнарда, әлеге Кагыйдәләрдә, норматив-техник актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләргә мөһүрү үтәү шарты белән, әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеш регламентлары составында әлеге эшчәнлек төрләренен һәм объектларның исемнәрен биләү аркасында рәхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар. Күчмәсез файдалануның рәхсәт ителгән төрләре рәхсәт ителгән файдалануның төп төрләрен, файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләрен, рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләрен үз эченә ала;

күчмәсез мөлкәтне рәхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләре - эшчәнлек төрләре, объектлар, аларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру әлеге Кагыйдәләрдә шәһәр төзелеш регламентлары составындагы әлеге эшчәнлек төрләренен һәм объектларның исемнәрен, мондый эшчәнлек төрләре күчмәсез милекне файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләренә һәм күчмәсез милекне файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләренә карата өстәмә сыйфатындагына рәхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла;

жир кишәрлекләренен дүләт кадастр исәбенә алуы - жир кишәрлекләренен бердәм дүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуальләштерү, шунның нәтижәсендә һәр жир кишәрлеге шундый характеристикалар ала, алар аны башка жир кишәрлекләреннән аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләүне гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирә;

шәһәр төзелеш документлары - территорияль планлаштыру документлары, территорияль планлаштыру документларын гамәлгә ашыру планнары, әлеге Кагыйдәләр,

территорияне планлаштыру документлары (территорияне планлаштыру проектлары, территорияне ызанлау проектлары, жир участокларының шәһәр төзелеше планнары);

шәһәр төзелеше регламенты - әлеге Кагыйдәләр белән тиешле территориаль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның төрләре, шулай ук жир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә кулланыла торган барлык төрләре, жир кишәрлекләрененң иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш объектларының иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, шулай ук жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чикләүләре;

жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә эзерләү - дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, кызыксынган затлар тарафыннан төзелә торган жир кишәрлекләренә аларны формалаштыру һәм аларга хокуклар бирү өчен территорияләр чикләрен, жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү, шулай ук мондый йортлардагы урыннар милекчеләренә күпфатирлы йортларның төзелеш беткән жир кишәрлекләренә гомуми өлешле милек хокукларының күчүе;

жир кишәрлегенен шәһәр төзелеш планы - территорияне ызанлау проекты составында яисә жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән чикләп турында мәгълүматны һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 44 статьясындагы 3 өлеште нигезендә башка мәгълүматны үз эченә алган аерым документ, ул жирлектә дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан территорияне планлаштыру юлы белән бүлеп бирелгән жир кишәрлеге чикләрен билгеләү, төзелешкә рөхсәт бирү, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү өчен проект документациясен эшләү ярдәмендә файдаланыла;

төзүче – үз милке булган жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны, шулай ук аларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау өчен инженерлык эзләнүләрен башкаруны, проект документларын эзерләүне тәмин итүче физик яки юридик зат.

заказчы - төзүче тарафыннан вәкаләт бирелгән физик яисә юридик зат, төзелешне, реконструкцияне эзерләгәндә һәм гамәлгә ашырганда, төзүче мәнфәгатьләрен тәкъдим итәргә, шул исәптән төзүче исеменнән башкаручылар, подрядчылар белән шартнамәләр төзүне, эшләрне башкару һәм кабул итү стадиясендә контрольне гамәлгә ашыруны тәмин итә;

жир кишәрлеге - жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дәүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, майданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган жир өслегенен бер өлеше.

территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен), су саклау зоналары, эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганакларын саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

инвестор - уртак эшчәнлек турында шартнамә нигезендә төзелә торган һәм юридик затларның, дәүләт органнары, жирле үзидарә органнары, шулай ук эшкуарлык эшчәнлегенен чит ил субъектлары статусына ия булмаган физик һәм юридик затлар;

кызыл линияләр - территорияне планлаштыру проектлары ярдәмендә билгеләнә һәм гомуми файдаланудагы территорияләрененң (юлларны, урамнарны, проездларны, майданнарны, скверларны, бульварларны, яр буен, яр буен, башка объектларны һәм территорияләренә дә кертеп) булган, планлаштырылуы (үзгәртелә торган, яңа төзелә торган) чикләрен, электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юллар линияләрен һәм башка шундый корылмаларны (алга таба - линия объектлары) билгели торган линияләр;

сызыкча объектлар - электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

күчмәс мөлкәттән файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре - эшчәнлекнең төрләре, объектларны гамәлгә ашыру һәм урнаштыру жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек

төрләрнен һәм объектларның исемнән шәһәр төзелеш регламентлары составындагы шәһәр төзелеш регламентлары составында биләү аркасында тиешле территориаль зоналарга карата рөхсәт ителгән, мондый эшчәнлек төрләрнен һәм объектларны сайлау, техник регламентлар таләпләрнен үтәгән очракта, өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокукчылар тарафыннан гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән сайлау хокукы өстәмә рөхсәтләрдән һәм килешүләрдән башка дәүләт хакимияте органнарына, жирле үзидарә органнарына, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләргә, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләргә кагылмый;

саклау зонасы - Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, саклауны, эксплуатацияләүнен нормаль шартларын тәмин итү һәм әйләнә-тирәдә ул билгеләнә торган объектларны зарарлау мөмкинлеген төшереп калдыру максатларында билгеләнә торган махсус файдалану шартлары булган территория;

күчәмсез милекне файдалануны рөхсәт итү - шәһәр төзелеш регламенты нигезендә күчәмсез милекне файдалану, кануннар нигезендә билгеләнгән күчәмсез милекне куллануга, шулай ук гавами сервитутлар нигезендә.

санитар-яклау зонасы - яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә билгеләнә торган файдалануның махсус режимы булган махсус территория һәм атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр киметүне тәмин итә;

хосусый сервитут - килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә торган чит жир кишәрлегеннән чикләнгән файдалану хокукы (кирәкле коммуникацияләрне һәм сервитут билгеләмичә тәмин ителә алмый торган кирәкле коммуникацияләрне һәм башка ихтыяжларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен);

гавами сервитут - чит жир кишәрлегеннән Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Мөслим муниципаль районының норматив хокукый акты белән билгеләнгән чикләнгән файдалану хокукы;

территория зонасы - әлеге Кагыйдәләрдә чикләп билгеләнгән һәм шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдалану территорияләре - затларның чикләнгән даирәсе (шул исәптән мәйданнар, урамнар, узгыннар) тоткарлыксыз файдалана торган территорияләре;

сату-алулар - жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары биләү, алардан файдалану, эш итү хокукларын сатып алуга шартнамә төзү ысулы, төрле билгеләнештәге капитал төзелеш объектларын төзү хокукы, аукцион яисә конкурс рәвешендә;

күчәмсез мөлкәтгән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә әлеге эшчәнлек төрләрнен һәм объектларның исемнән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясында һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрнен мәжбүри үтәү нәтижәсендә, әлеге Кагыйдәләрдәге объектларның исемнән һәм шәһәр төзелеш регламентлары составындагы объектларны таныту нәтижәсендә, эшчәнлек төрләре, объектлар.

2 статья. Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы

1. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясе Жир кодексы нигезендә «Иске Карамалы авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертәләр, ул «Иске Карамалы авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенен тотрыклы үсеш шартларын тудыру, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шәһәр төзелешен жайга салу өчен нигезләнгән; жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне гамәлгә ашыру барышында гражданның хокукларын яклау һәм физик һәм юридик затларның хокукларын тигезлек тәмин итү; жир кишәрлекләреннән файдалану кагыйдәләре һәм шартлары турында ачык мәгълүматны тәмин итү, аларда капитал төзелеш

объектларын төзүне гамалга ашыру, реконструкциялөүне һәм капитал ремонт ясауны гамалга ашыру; капитал төзелеш объектларын төзү, дөлөт милкендә яисә муниципаль төзелеш объектларын төзү максатларында булган жир кишәрлекләрен бирү өчен документлар эзерләү; төзелеш объектларын реконструкциялөү һәм реконструкциялөү максатларында төзелә торган территорияләрне үстерүнең ниятлэнгән регламентларына; шәһәр төзелеше объектларынан файдалануның һәм алардан файдалануның ниятлэнгән регламентларына туры килүен һәм аннан соң төзелгән төзелеш объектларынан файдалануның тәкъдимнөрөнә туры килүен тээмин итү.

2. Шәһәр төзелешен зоналаштыруга нигезлэнгән жирләрдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу системасын кертүнең максатлары түбэндәгеләрдән гыйбарәт:

- муниципаль берәмлекне үстерү планнарын һәм программаларын, инженерлык, транспорт белән тээмин итү һәм социаль хезмәт күрсәтү системаларын гамалга ашыру, әйләнә-тирә мохитне саклау өчен шартлар тудыру;

- «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территорияләрен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

- күчемсез милек объектларына һәм күчемсез мөлкәт объектларын биләү, алардан файдалану һәм алар белән эш итү хокукын алырга теләүче затларга хокукларны һәм законлы мәнфәгатьләрне тээмин итү;

- инвестицияләр жәлеп итү өчен уңай шартлар тудыру, шул исәптән, шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә күчемсез мөлкәттән рөхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлеге бирү юлы белән;

- гражданның мәгълүматтан иреккә файдалана алуын тээмин итү һәм аларның жирлек үсеше, жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә билгелэнгән очрақларда гавами тыңлаулар уздыру юлы белән катнашуы;

- гражданның һәм юридик затларның хокуклары үтәлешен тикшереп торуну тээмин итү.

3. Әлеге Кагыйдәләр түбэндәгеләр буенча эшчәнлекне регламентлаштыралар:

- физик һәм юридик затларга бирү максатларында дөлөт яисә муниципаль жирләр составынан бүлеп бирелгән территорияләрне һәм жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә эзерләү;

- гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү һәм алардан файдалану;

- шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гавами тыңлаулар уздыру;

- дөлөт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу, гавами сервитутлар билгеләү турында карарлар кабул итү өчен шәһәр төзелеше нигезләрен эзерләү;

- проект документациясен килештерү;

- яңа төзелгән, реконструкциялэнгән объектларны төзүгә, эксплуатациягә кертүгә рөхсәтләр бирү;

- күчемсез милекнең кулланылуын һәм төзелешен контрольдә тотуну, кануннарда билгелэнгән очрақларда һәм тәртиптә штраф санкцияләрен куллануны.

4. Әлеге Кагыйдәләр түбэндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлеге иминлеген тээмин итү, капитал төзелеш, мөлкәтне саклау объектларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын тээмин итү, әйләнә-тирә табигать мохитен һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә кабул ителгән техник регламентлар (билгелэнгән тәртиптә үз көченә кәргәнчегә кадәр - норматив техник документлар булып;

- жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча башка муниципаль хокукий актлар белән. Күрсәтелгән актлар әлеге Кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

5. Әлеге Кагыйдәләрдә:

- аларны куллану һәм күрсәтелгән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе;

- шәһәр төзелеше регламентлары;

шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары;

территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

5.1. Әлеге Кагыйдәләр преамбуладан, I, II, III өлешлөрдән һәм кушымталардан тора.

6. Әлеге Кагыйдәләр «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен жайга салучы һәм тикшереп торучы вазыйфай затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар, вазыйфай затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

7. Әлеге Кагыйдәләр «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә бөтен территориясендә шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарын исәпкә алып гамәлдә була (1-нче кушымта).

3 статья. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе

1. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе территорияләргә планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният ядкарьләренә саклау зоналары проектлары белән билгеләнә.

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен жайга салуның түбәндәге линияләргә гамәлдә:

- кызыл сызыклар;

- төзелешне жайга салу линияләргә;

- гамәлдәге һәм проектлана торган инженерлык корымаларының һәм коммуникацияләргә техник (саклау) зоналары чикләргә;

- жирлектә саклана торган зоналар чикләргә (шул исәптән табигый) ландшафт.

3. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләргә билгеләү, үзгәртү, туктату өчен территорияне планлаштыру буенча расланган документлар нигез була.

4. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәү өчен мәжбүри.

5. «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) шәһәр төзелешен жайга салуның гамәлдәге барлык линияләргә топографик планнарда чыгаруны һәм кызыксынган юридик һәм физик затларга шәһәр төзелешен жайга салуның соратып алына торган барлык линияләргә турында тулы мәгълүмат булган топографик планнар бирүне тәмин итә.

4 статья. Шәһәр төзелешен регламентлары һәм аларны куллану

1. Шәһәр төзелешен регламентларының гамәлдә булу чикләргә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелешен регламентлары түбәндәгеләргә исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләргәндә жир кишәрлекләргәннән һәм капитал төзелеш объектларынан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләргәннән һәм капитал төзелеш объектларынан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләргәндә бер территориаль зонасы чикләргәндә яраштыру мөмкинлекләргә;

- Иске Карамалы авыл жирлегенә генераль планында билгеләнгән функциональ зоналарының һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләргә;

- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләргә, башка табигать объектларын саклау таләпләргә.

3. Шәһәр төзелешен регламенты жир кишәрлекләргәндә хокукый режимын билгели, шулай ук жир кишәрлекләргә өсләргәндә булган бөтен нәрсә кебек үк, аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла. Шәһәр төзелешен регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территориаль зона чикләргә чикләргәндә урнашкан барлык жир кишәрлекләргәнә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла.

4. Россия Федерациясе Шәһәр төзелешен кодексы нигезендә шәһәр төзелешен регламентының гамәлдә булуы жир кишәрлекләргәнә кагылмый:

- Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренен) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук яңа ачыкланган мәдәни мирас объектлары булган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә, мәдәни мирас объектларын саклау турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә торган реставрация, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм җайланмалар эчтәлегә, параметрлары турындагы карар кысаларында;

- гомуми кулланылыштагы территорияләрдән читтә;

- кулланылышы индивидуаль максатчан билгеләнеше белән билгеләнә торган транспорт һәм инженер-техник коммуникацияләр, шул исәптән тимер юллар, автомобиль магистральләре, урамнар, юллар, проездлар, башка линия объектлары;

- файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

- җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

- рөхсәт ителгән куллану параметрлары - җир кишәрлекләренен иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

- җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү.

6. Җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

3) рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре, рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган төрләре.

7. Күчмәсез милекне рөхсәт ителгән файдалануны гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган төзекләндерү объектлары, инженер-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән (э алар билгеләнгән тәртиптә гамәлгә кергәнчегә кадәр - «Техник җайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документларга туры килгән очракта, һәрвакыт рөхсәт ителгән була.

Планировка структурасының бер яисә берничә элементы территориясе чикләрендә капитал төзелеш объектларының эшләвен һәм аларны нормаль эксплуатацияләүне тәэмин итү өчен билгеләнгән инженер-техник объектлар, корылмалар, урнашуы санитар-яклау, башка яклау зоналарын билгеләп, аерым җир кишәрлегә таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

8. Шәһәр төзелеше регламентында каралмаган куллану төрләре тыелган.

9. Җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану параметрлары түбәндәгеләрне үз эченә алырга мөмкин:

- җир кишәрлекләренен иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы һәм сызыкча үлчәмнәре (минималь һәм/яисә максималь), урамнар (проездлар) фронты һәм участокларның иң чик киңлекләренен сызыкча зурлыгын кертәп;

- биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында җир кишәрлегә чикләреннән минималь тайпылышлар

- катларның чикле (минималь һәм/яисә максималь) саны яисә биналарның, корылмаларның, корылмаларның иң чик (минималь һәм/яки максималь) биеклегә;

- җир кишәрлегә чикләрендә төзелешнең максималь проценты төзеләп бетәргә мөмкин булган җир кишәрлегенен суммар майданы, җир кишәрлегенен бөтен майданына мөнәсәбәте буларак билгеләнә.

- урта белем бирү учреждениеләре өчен торак кварталлар, балалар өчен мәктәпкәчә һәм спорт майданчыклары территорияләре өчен яшелләндерүнең минималь проценты;

- рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре өчен биналарның гомуми майданы күрсәткечләре (минималь һәм/яисә максималь);

- башка күрсәткечләр

10. Рөхсәт ителгән файдалануның төрләре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары нигезендә жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кануннарда билгеләнгән шәһәр төзелешенә чикләүләргә үтәгән очракта рөхсәт ителә.

11. Аерым очракларда норматив-хокукий актлар белән территорияль зоналардан яисә аларның өлешләреннән өстәмә юнәлешләр буенча файдалануга аерым шәһәр төзелеш таләпләргә билгеләнергә мөмкин:

- архитектур яктан - төзелешнең сәнгать йөзе (стиль бердәмлеге; материал һәм конструкцияләр; түбә характеры; фасадларның төсле чишелеше; мансард катларын төзү; жир асты урбанизациясә дәрәжәсә; торак йортларда торак булмаган беренче катларны төзү);

- инженерлык эзерлеге һәм инженерлык белән тәмин итү (су түбәнәйтү; жир өсте су үткәргечләре; коммуникация коридорлары; үзәкләштерелгән тереклек тәмин итү системалары; тереклек тәмин итүнең автоном системалары һ.б.);

- төзекләндерү һәм яшелләндерү (төзекләндерү элементларының материалы; куәтләр материалы; зур күләмле утырту материалын куллану һ.б.);

- визуаль мәгълүмат һәм реклама (гамәлдәге конструкцияләргә кулланып биналарда урнаштыру; аерым реклама жайланмаларын куллану; витриналарны, фасадларны бизәүдә төсләр һәм яктылык төсендәгә карарга таләпләр);

- шәһәр төзелеш процессын оештыруның аерым шартлары (конкурс нигезендә проектлау һәм төзү; территорияләргә комплекслы үзләштерүгә кондоминиумнар (ширкәтләр) төзү, жәмәгать фикерен өйрәнү.

12. Шәһәр төзелеш регламентларының таләпләргә «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеш мөнәсәбәтләргә үтәү өчен мәжбүри.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләргә буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның катнашуы

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай ук хакимият һәм идарә органнары вазыйфай затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнарның үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыручы органнар өчен ачык була.

2. Башкарма комитет әлеге Кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәгә юллар белән тәмин итә:

- жирле массакуләм мәгълүмат чараларында әлеге Кагыйдәләргә бастырып чыгару, аларны махсус тираж белән бастыру һәм барлык кызыксынучы затларга ачык сату;

- әлеге Кагыйдәләргә «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының «Интернет» челтәрендәгә рәсми сайтында урнаштыру;

- әлеге Кагыйдәләр белән алар составына керә торган картографик һәм башка документларның тулы комплектында, жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу өлкәсендә вәкаләтле башкарма комитетта, башка органнарда һәм оешмаларда танышу мөмкинлегә тудыру;

- физик һәм юридик затларга әлеге Кагыйдәләрдән өзәмтәләр, шулай ук кирәкле күчәремәләр, шул исәптән картографик документларның күчәремәләргә һәм аларның кайбер жир кишәрлекләргә һәм планировка структурасы элементларына карата жирдән файдалану һәм төзелеш шартларын характерлаучы фрагментларын бирү мөмкинлеген тәмин итү. Күрсәтелгән хезмәтләргә бәясә Россия Федерациясә Хөкүмәтә билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

3. Гражданнар гамәлдәгә законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләргә буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше документациясен раслаганчы гражданнар, аларның берләшмәләре һәм юридик затлар «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясендә шәһәр төзелешен эшчәнлегенә мәсьәләләргә буенча карарлар эзерләүдә катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр төзелешен эшчәнлегенә өлкәсендә гражданнарның, аларның берләшмәләренен һәм юридик затларның фикер алышуда һәм карарлар кабул итүдә катнашуы түбәндәгеләргә рәвешләрдә гамәлгә ашырыла:

- гражданнар жылышларында (жыеннарында) катнашу;
- гавами тыңлауларда катнашу;
- шәһәр төзелешен документларының бәйсез экспертизаларын үз ачкалары исәбеннән уздыру;
- гамәлдәгеләргә законнарда билгеләнгән башка рәвешләргә.

6. Гражданнарның, аларның берләшмәләренен һәм юридик затларның шәһәр төзелешен эшчәнлегенә гамәлгә ашыруда катнашу тәртібегә Россия Федерациясегә, Татарстан Республикасы, Мөслим муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукый актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

7. Башкарма комитет үз компетенциясегә чикләрендә гражданнарның, аларның берләшмәләренен һәм юридик затларның үз мәнфәгатьләренә кагыла торган жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләргә буенча гаризаларын һәм башка мөрәжәгатьләргә карый һәм билгеләнгән срокларда аларга нигезле җаваплар бирә.

8. Шәһәр төзелешен эшчәнлегенә аларның мәнфәгатьләренә кагылган яисә бозылган очракларда гражданнар, аларның берләшмәләргә һәм юридик затлар гамәлдәгеләргә законнар нигезендә административ яисә суд тәртібендә үз хокукларын яклауны таләп итәргә хокуклы.

6 статья. Кагыйдәләргә үтәмәгән өчен җаваплылык

1. Әлегә Кагыйдәләргә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфай затлар Россия Федерациясегә законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенен башка норматив хокукый актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар

7 статья. Шәһәр төзелешен мөнәсәбәтләргә объектлары һәм субъектлары

1. «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясендә шәһәр төзелешен мөнәсәбәтләргә объектлары түбәндәгеләргә була:

Таблица 1- жирлек территориясегә 31.01.2005 елдагы Татарстан Республикасы Законны белән билгеләнгән чикләрдә. "Мөслим муниципаль районы" муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләргә территорияләргә чикләргә билгеләү һәм аларның статусы турында" 30-ТРЗ номерлы (2008 елның 18 декабрдәгеләргә Татарстан Республикасы Канунын исәпкә алып). "Мөслим муниципаль районы" муниципаль берәмлегенен һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләргә территорияләргә чикләргә билгеләү һәм аларның статусы турында" Татарстан Республикасы Законнарына үзгәрешләргә кертү хакында" 122-ТРЗ номерлы;

- «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясегә өлешендә;
- жир-мөлкәт комплекслары;
- (жир кишәрлекләргә)]
- капиталь төзелеш объектлары

2. Жирлек территориясендә шәһәр төзелешен мөнәсәбәтләргә субъектлары булып дүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, вазыйфай затлар, физик һәм юридик затлар тора.

3. Шәһәр төзелешен мөнәсәбәтләргә барлык субъектлары Россия Федерациясегә Шәһәр төзелешен кодексның, Россия Федерациясегә законнарының һәм Татарстан Республикасы законнарының алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукый актларның, техник

регламентларның, төзелеш һәм башка махсус нормаларның һәм кагыйдэләрнең таләпләрен, әлеге Кагыйдэләрнең, Мөслим муниципаль районы Уставының, Мөслим муниципаль районы референдумында кабул ителгән хокукый актларның, Мөслим муниципаль районы Советының, Мөслим муниципаль районы башлыгының, Мөслим муниципаль районы башлыгының, «Иске Карамалы авыл жирлеген» Уставының, «Иске Карамалы авыл жирлеген» уставының, референдумда кабул ителгән хокукый актларның, «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советының һәм башка хокукый актларының таләпләрен, Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башлыгының һәм муниципаль берәмлек башлыгының «Авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге башлыгының һәм авыл жирлеген» шәһәр төзелешен һәм авыл жирлеген турындагы кануннар нигезендә, әлеге кануннар нигезендә кабул ителгән таләпләргә үтәргә тиеш.

8 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы вәкаләтләренә (алга таба - Совет) жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә түбәндәгеләр керә:

- Иске Карамалы авыл жирлеген генераль планын, «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдэләрен, шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативларын раслау, әлеге документларга үзгәрешләр кертү;
- жир законнары нигезендә «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясенен жир кишәрлекләргә белән идарә итү һәм эш итү тәртибен билгеләү;
- жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнарындагы вазифаи затлар тарафыннан жирле эһәмияткә ия мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен үтәүне контрольдә тоту.
- төзелгән территорияләргә үстерү турында карарлар кабул итү;
- гамәлдәге законнар һәм «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге уставы нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыру.

9 статья. Мөслим муниципаль районының жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты вәкаләтләре

1. Жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендә башкарма комитет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- территорияне планлаштыру документларының «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен генераль планын, Иске Карамалы авыл жирлеген генераль планын, территорияне планлаштыру документларының генераль планы нигезендә эзерләнгән жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрен эзерләүне оештыру, аларны гамәлгә ашыруны тәмин итү, моңа Россия Федерациясә Шәһәр төзелешен кодексында каралган очраklar, шәһәр төзелешен проектлауның жирле нормативлары керми;
- муниципаль ихтыяжлар өчен «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге чикләрендә жир кишәрлекләргә сатып алу, шул исәптән сатып алу юлы белән;
- дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жирләрдән жир кишәрлекләргә сату буенча я жир кишәрлекләргә арендау шартнамәләргә төзү хокукына, төзелгән территорияне үстерү турында шартнамә төзү хокукына хокукын оештыру һәм уздыру;
- «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда объектлар төзүгә, аларны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү;
- жирле эһәмияттәге жир асты корылмаларын төзү өчен «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрдән, жирле эһәмияттәге су объектларыннан, гомумтаралган файдалы казылмалар ятмаларыннан, жир асты байлыкларыннан файдалануны тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

- жирле әһмияттәге мәсьәләләр буенча «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Уставының гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру, «Баюково авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген Советы карарлары белән.

2. Әлеген статьяда күрсәтелгән жирдән файдалану һәм төзелеш өлкәсендәгел башкарма комитет вәкаләтләрне яисә килешү буенча шәһәр төзелешен эшчәнлеген, муниципаль милек, жир ресурстары белән идарә итү мәсьәләләрен хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы Иске Карамалы муниципаль районының жирле үзидарә органнарына тапшырылырга мөмкин.

10 статья. Жир биләмәләреннән файдалану һәм төзү буенча комиссия

1. «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясен (алга таба - Комиссия) әлеген Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне тәмин итү, килештерү һәм тикшерү, жирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр карау һәм әзерләү, шулай ук жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү һәм Иске Карамалы муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесен каршындагы даими эшләүчел консультатив орган (алга таба - Башкарма комитет житәкчесен) тарафыннан төзелә.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеген Кагыйдәләр, Башкарма комитет житәкчесен тарафыннан раслана торган Комиссия турында нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- әлеген Кагыйдәләрнен 16 статьясында билгеләнгән очрактарда һәм тәртиптә гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;

- әлеген Кагыйдәләрнен 14 статьясында билгеләнгән тәртиптә жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;

- әлеген Кагыйдәләрнен 15 статьясында билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән төзелешнен иң чик параметрларыннан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;

- Әлеген Кагыйдәләрнен 33 статьясында билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр кертү турында яки үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет житәкчесенә тәкъдимнәр әзерли;

- әлеген Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруга һәм куллануга бәйле муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;

- кирәкле мәгълүматны соратып ала;

- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3 бүлек. Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчел барлыкка килгән күчемсез милекнен файдалану хокукы

11 статья. Әлек барлыкка килгән хокуктарга кагылышлы гомуми нигезләмәләр

1. Әлеген Кагыйдәләрне гамәлгә кертүгә кадәр кабул ителгән «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләрен буенча башка хокукый актлары әлеген Кагыйдәләргә каршы килми торган өлешендә кулланыла.

2. Физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рөхсәтләр әлеген Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчел гамәлдә була.

3. Әлеген Кагыйдәләрне гамәлгә керткәнчел законлы нигезләрдә булган яисә әлеген Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәнчел гамәлдә булган күчемсез мөлкәт объектлары шушы объектлар:

1) тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип аталмаган куллану төренә (төрләренә) ия;

2) тиешле территориаль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип исемләнгән файдалану төренә (төрләренә) ия, әмма тиешле объектларны урнаштыру каралмаган санитар-яклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан;

3) элге Кагыйдэлэрдэ тиешле территориаль зоналарга карата билгелэнгэн күрсэткечлэрнең параметрлары кимрэк (жир кишэрлеклэрнең майданы һәм линия үлчәмнэре, төзелеш корымаларының чиклэре чигенеше) яисэ күбрэк (төзелеш тыгызлыгы - биекле/катлылык, төзелеш проценты, жир кишэрлегеннән файдалану коэффициенты) була.

4. Элге статьяның 3 өлешендэ күрсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану элге Кагыйдэлэрнең 12 статьясы нигезендэ Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 8-10 өлешлэре белән билгеләнэ:

1) Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган жир кишэрлеклэре яисэ капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрлэре, иң чик (минималь һәм (яисэ) максималь күләмнэре һәм иң чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срогы билгеләнмичэ файдаланылырга мөмкин, моңа мондый жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кешенең тормышы яисэ сәламәтлэге өчен куркыныч, әйләнэ-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраklar керми;

2) Элге статьяның 4 өлешендэ 1 пунктчасында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисэ аларның рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төрлэрен үзгәртү аларны шәһәр төзелеше регламентында билгелэнгән жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төрлэренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин);

3) Элге статьяның 4 өлешендэ 1 пунктчасында күрсәтелгән жир кишэрлеклэрненнән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кеше гомере яисэ сәламәтлэге, әйләнэ-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен дәвам иткән һәм куркыныч булган очракта, федераль законнар нигезендэ мондый жир кишэрлеклэрен һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин;

5. Жир кишэрлеклэрнең үз белдеге белән шөгыйльләнүенә, үз белдеге белән эшлэүче жир кишэрлеклэрненнән файдалануга, үз белдеге белән төзелешкә, үз белдеге белән төзелешлэрдән файдалануга карата мөнәсәбәтлэр гамәлдэге законнар белән жайга салына.

12 статья. Кагыйдэлэргэ туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешлэре

1. 11 статьяның 3 өлешендэ күрсәтелгән, шулай ук элге Кагыйдэлэргэ үзгәрешлэр кертелгәннен соң элге Кагыйдэлэргэ туры килмэгән күчемсез милек объектлары аларны элге Кагыйдэлэргэ туры китерү срогын билгеләмичэ файдаланырга мөмкин.

Бер үк вакытта элге Кагыйдэлэргэ дә, техник регламентларга да (билгелэнгән тәртиптэ үз көченә кергәнчегә кадэр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендэ норматив техник документлар) туры килмәүче капитал төзелеш объектларын төзилэр, э алардан файдалану кешелэр тормышы һәм сәламәтлэге өчен, әйләнэ-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра. Элге объектларга карата федераль законнар нигезендэ аларны файдалануны дәвам итүне тыю булырга мөмкин.

2. Элге Кагыйдэлэргэ туры килми торган капитал төзелеш объектларының алардан файдалануның төрлэрен һәм интенсивлыгын, төзелеш параметрларын үзгәртү юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешлэре аларны элге Кагыйдэлэргэ туры китерү юлы белән генә гамәлгә ашырыла ала.

Элге Кагыйдэлэрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының майданын һәм төзелеш күләмен арттыру рөхсәт ителми. Элге объектларда житештерү эшчәнлегенең күләмнэрен һәм интенсивлыгын, файдаланыла торган технологияне техник регламентлар белән билгелэнгән иминлек таләплэренә туры китермичэ (э алар үз көченә кергәнчегә кадэр - «Техник жайга салу турында» Федераль

законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) арттыру рөхсәт ителми.

Өлеге Кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенә 3 пунктында күрсәтелгән төзелеш параметрлары буенча өлеге Кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектлары (рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда майданнарны һәм биеклекләрне арттыра торган норматив чыгу, юл йөрү мөмкинлеген кыенлаштыручы яисә блоклаучы корымалар) хуплана һәм кулланыла, бу гамәлләр мондый объектларның өлеге Кагыйдәләргә туры килмәү дәрәжәсен арттырмау шарты белән кулланыла. Төзелешкә рөхсәтләр нигезендә башкарыла торган күрсәтелгән объектларга карата гамәлләр мондый объектларның өлеге Кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлтелергә тиеш.

Өлеге Кагыйдәләргә туры килми торган күчәмсез милекне башка файдалануда файдалануның туры килми торган төрөн үзгәртү рөхсәт ителми.

4 бүлек. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төрөнә рөхсәт биру. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәттән белешмәләр

13 статья. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү тартибе

1. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн мондый файдалануның башка төрөнә үзгәртү техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләре тарафыннан өстәмә рөхсәтләрдән һәм килештерүләрдән башка мөстәкыйль рәвештә сайлана.

3. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагыйль торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төрөнә кабул ителә.

4. Жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн үзгәртү хокукына түбәндәгеләр ия:

1) өлеге кишәрлекләрдә урнашкан биналарның, корымаларның бер үк вакытта милекчеләре булган жир кишәрлекләре милекчеләре;

2) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия биналар, төзелешләр, корымалар милекчеләре;

3) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срогы аренда шартнамәсе нигезендә кимендә биш ел тәшкит итә (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төре өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

4) аренда хокукында жир кишәрлекләренә ия булган затлар, аның срогы биш елдан да кимрәк булса, әмма милекченәң жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн үзгәртүгә ризалыгын арендау шартнамәсендә булганда (гомуми файдаланудагы жирләр составыннан максатчан файдалануның конкрет төре өчен бирелгән жир кишәрлекләреннән тыш);

5) күчәмсез мөлкәт объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрөн үзгәртүгә милекченәң ризалыгын арендау шартнамәсендә булганда биналарга, төзелешләргә, корымаларга, аларның өлешләренә ия булган затлар;

6) күпфатирлы йортлардагы фатирлар милекчеләре - бер үк вакытта түбәндәге шартлар булган һәм түбәндәге таләпләр үтәлгән очракларда:

6.1) күпфатирлы йортлар элге Кагыйдэлэр тарафыннан торак булмаган биналарның беренче катларында урнашкан биналарның торак билгеләнешен үзгәртү мөмкинлеге каралган территорияль зоналарда урнашкан;

6.2) мондый фатирларга, биналарга (күпфатирлы йортларның гомуми кулланылыштагы биналарына) изоляцияләнгән керү барлыгы турындагы таләпләр тәмин ителә;

6.3) техник куркынычсызлык регламентлары таләпләре үтәлә (ә аларны гамәлгә керткәнче - төзелеш нормалары һәм кагыйдэләре, башка мәжбүри таләпләр таләпләре).

5. Элеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гамәлләрне гамәлгә ашыру тәртибе жирле үзидарәненң норматив-хокукий акты белән билгеләнә.

14 статья. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объектын файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү.

1. Жир участогын яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалануга рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат (алга таба - шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллануга рөхсәт) шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гариза жибәрә.

2. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә шәһәр төзелеше законнарында, «Баюково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында һәм «Баюково авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган гавами тыңлауларда чикләрендә жир кишәрлеге яисә рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объекты урнашкан территория зонасы чикләрендә яшәүче гражданныр катнашында фикер алышырга тиеш. Жир биләмәсен яки капиталъ төзелеш объектын шартлы рәвештә файдалану төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булганда, жәмәгәтчелек белән фикер алышулар мондый тискәре йогынты куркынычы янаган жир участоклары һәм капиталъ төзелеш объектлары хокукына ия булучылар катнашында үткәрелә.

3. Комиссия элге рөхсәт соратып алына торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләреннән хокукка ия булучыларга рөхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жибәрә, аңа карата элге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлекләре белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә һәм элге рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектынның бер өлеше булган биналарның хокук ияләренә. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы кабул ителгән көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

4. Файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы мәсьәлә буенча гавами тыңлауларда катнашучылар Комиссиягә үзләренә тәкъдимнәрен һәм элге сорауга кагылышлы искәrmәләрен аларны гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертү өчен тәкъдим итәргә хокуклы.

5. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлаулар нәтижәләре турындагы бәяләмә муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырылырга тиеш.

6. «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә яшәүчеләргә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр аларның үткәрелү вакыты һәм урыны турында хәбәр итү мизгеленнән алып гавами тыңлаулар үткәрү срогы «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы һәм (яисә) муниципаль хокукий актлары белән билгеләнә һәм бер айдан артык була алмый.

7. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рөхсәтне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр эзерли һәм аларны башкарма комитет житәкчесенә жибәрә.

8. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә башкарма комитет житәкчесе мондый тәкъдимнәр кергән көннән алып өч көн эчендә мондый рөхсәтне файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә яисә мондый рөхсәтне бирүдән баш тарту турында карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәғлүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга һәм «Иске Карамалы авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырылырга тиеш.

9. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү мәсьәләсе буенча гавами тыңлауларны оештыруга һәм уздыруга бәйле чыгымнар мондый рөхсәтне бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

10. Жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлыча рөхсәт ителгән төре шәһәр төзелеш регламентына, рөхсәтне шартлы рөхсәт ителгән файдалануға рөхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат инициативасы буенча гавами тыңлаулар уздырганнан соң Кагыйдәгә үзгәрешләр кергү өчен билгеләнгән тәртиптә үзгәрешләр кергү өчен билгеләнгән тәртиптә кертелгән очракта, мондый затка файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карар гавами тыңлаулар үткәрмичә кабул ителә.

11. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дөүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфай заттан, дөүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органынан үз белдеге белән төзелгән корылманы ачыклау турында жирле үзидарә органына хәбәрнамә кергән көннән башлап мондый корылма урнашкан жир кишәрлегенә карата яисә мондый корылманы жимергәнче яисә мондый корылманы жимерү урынына кадәр файдалануның рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү рөхсәт ителми, моңа жирле үзидарә органының әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча дөүләт хакимияте башкарма органына, дөүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, дөүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 55 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дөүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына карата күрсәтелгән очрактар керми, һәм әлеге хәбәрнамә турында үз-үзен канәгәтләндерү турында законлы карар үз-үзен канәгәтләндерү турында канунлы карар үз көченә керми, дип кабул ителә. [consultantplus://offline/ref=E601C23BE39E5CC5BA6B7E2C6CEFD920F3AA6A4507721FC3BE827FF8539C49EB3E0816E05507B6FCE086340DB87A6E4F5FDFFDD4B787hBVCJ](https://consultantplus://offline/ref=E601C23BE39E5CC5BA6B7E2C6CEFD920F3AA6A4507721FC3BE827FF8539C49EB3E0816E05507B6FCE086340DB87A6E4F5FDFFDD4B787hBVCJconsultantplus://offline/ref=E601C23BE39E5CC5BA6B7E2C6CEFD920F3AA6A4507721FC3BE827FF8539C49EB3E0816E05507B6FCE086340DB87A6E4F5FDFFDD4B787hBVCJ)

12. Физик яисә юридик зат шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

15 статья. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читкә тайпылуға рөхсәттән белешмәләр

1. Күләме шәһәр төзелеш Регламентында билгеләнгән минималь жир участокларының күләменнән кимрәк булган жир участокларының хокук ияләре яки төзелеш өчен уңайсыз булган конфигурация яки инженерлык-геологик яки башка характеристикалары рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт сорап мөрәжәгать итәргә хокуклы.

2. Рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым жир кишәрлегенә өчен рөхсәт ителә.

3. Рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт алу әлеге Кагыйдәләрнең 14 статьясында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

16 статья. Ачык тыңлаулар үткәрү

1. «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советының элге Кагыйделерге үзгәрешлер керту турында карары проекты, территорияне планлаштыру документлары составында эзерлэнген территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары, жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объекттын куллануның шартлы рөхсәт ителген төренә яисә рөхсәт бирү мәсьәләләре, рөхсәт ителген төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге халкы катнашында гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

2. Гавами тыңлауларны оештыру һәм үткерү тәртибе Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы, Россия Федерациясе субъектының шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнары, «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге уставы һәм «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы карары нигезендә билгеләнә. Элеге статьяның 1 п.1 пунктында күрсәтелген карарлар проекты шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнарда каралган һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенен аның нигезендә кабул ителген норматив хокукый актларында каралган килештерүләр таләп иткән очракта, мондый килештерүне вәкаләтле орган белән «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советы раслаганчы элге Кагыйделер буенча карар кабул итәргә керәк.

5 бүлек. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен бирү максатларында жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеш эзерлеге. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелген жир кишәрлекләрен бирү тәртибе турында гомуми нигезләмәләр

17 статья. Кызыксынучы затларга төзелеш өчен жир кишәрлекләрен шәһәр төзелеш эзерлеге

1. Шәһәр төзелеш законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган территорияләрен, жир кишәрлекләрен - түбәндәгелергә карата шәһәрне төзеп бетерү эзерлеге:

1) территорияне планлаштыру документларын - планлаштыру проектларын, нәтижәсе түбәндәгеләр булган ызанлау проектларын эзерләү юлы белән жир кишәрлекләренә яисә муниципаль жирлەرгә, территорияләргә бүленмәген дәүләт яисә муниципаль жирлەرгә, территорияләргә:

а) жир төзелеш эшләрен уздыру өчен файдаланыла торган жир кишәрлекләренен шәһәр төзелеш планнары, төзелген жир кишәрлекләренен өченче затлары хокукларыннан азат булган жир кишәрлекләрен бирү турында карарлар кабул итү;

б) планлаштыру структурасының беренче тапкыр төзелә торган элементлары - кварталлар, микрорайоннар чикләрендә жир кишәрлекләренен шәһәр төзелеш планнары - төзелеш максатларында комплекслы үзләштерү өчен;

2) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 44 статьясындагы 3 һәм 4 өлешләре нигезендә проект документациясен эзерләү өчен мондый планнардан файдаланып, жир кишәрлекләренен шәһәр төзелеш планнарын (мөстәкыйль документлар буларак - территорияне планлаштыру документларын эзерләмичә) эзерләү юлы белән физик һәм юридик затларныкы булган элек төзелген, дәүләт кадастр исәбенә узган дәүләт кадастр исәбе.

2. Жир кишәрлекләренә физик, юридик затлар тарафыннан хокуклар алу түбәндәге нормалар нигезендә гамәлгә ашырыла:

- жир законнары - күрсәтелген хокуклар физик һәм юридик затларга дәүләт хакимияте органнары яисә жирле үзидарә органнары тарафыннан вәкаләт бирелген дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан эзерлэнген һәм төзелген жир кишәрлекләренә бирелген очракларда;

- гражданныр һәм жир законнарын - күрсәтелген хокукларны башка физик, юридик заттан физик, юридик зат сатып алган очракларда;

- торақ һәм жир законнарын - урыннар милекчеләре тарафыннан күпфатирлы йортларда урнашкан жир кишәрлекләренә хокуклар сатып алынган очракта.

3. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелген жир кишәрлекләрен шәһәр төзелешенә эзерләү һәм юридик затларга бирү тәртибе шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы

законнар, жир һәм торак законнары, әлеге Кагыйдәләр, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә.

4. Әгәр Татарстан Республикасы законы белән башкасы билгеләнмәгән булса, «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенәң жирле үзидарә органнары жир законнары нигезендә һәм үз вәкаләтләре чикләрендә «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре белән эш итәләр, моңа законнарда билгеләнгән тәртиптә физик һәм юридик затларның милек хокуклары, шулай ук Россия Федерациясә яисә Татарстан Республикасы милек хокуклары теркәлгән жир кишәрлекләре керми.

5. Чиктәш урнашкан биналар, корымалар, корымалар (аларның өлешләрен, фатирларны да кертеп) милекчеләренәң хокукларын исәпкә алмыйча, шәһәр төзелешә эзерлеген һәм жир кишәрлекләре белән эш итүне гамәлгә ашыру рөхсәт ителми, алар күрсәтелгән гамәлләренә үтәү вакытына жир кишәрлекләре бүлеп бирүгә һәм әлеге биналардан, корымалардан, күпфатирлы йортларны да кертеп, файдалану өчен кирәкле жир кишәрлекләренә хокукларны рәсмиләштерү хокукынан файдаланмаган.

Күрсәтелгән хокуклар мәжбүри тәртиптә шәһәр төзелешә эшчәнлегә турындагы законнар нигезендә һәм әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру гамәлләрен үтәү юлы белән исәпкә алына.

6. Дәүләт яисә муниципаль милектәгә жирләрдән төзелгән жир кишәрлекләре, өченчә затлар хокукларынан азат булып, әйләнештән алынган булсалар гына, төзелеш өчен бирелергә мөмкин.

7. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан физик һәм юридик затларга бары тик формалашкан жир кишәрлекләре генә бирелергә мөмкин. Физик, юридик затларга бирү максатларында түбәндәгә жир кишәрлегә барлыкка килә:

1) территорияне планлаштыру гамәлләре ярдәмендә (ызанлау проектын планлаштыру яисә проектын эзерләү) билгеләнгән, расланган чикләрдә жир кишәрлегә өченчә зат хокукларынан ирәкле булып тора (гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләрен билгеләүгә бәйлә өченчә затларның хокукларына ия булу мөмкинлегеннән тыш, әлеге Кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә);

2) тиешлә жир кишәрлегә урнашкан территория зонасының шәһәр төзелешә регламентына «Баюково авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелешә зоналаштыру картасы нигезендә күрсәтелү буларак рөхсәт ителгән файдалану билгеләнгән;

3) капитал төзелеш объектын инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (канализация, су, жылылык, электр белән тәмин итү һәм элементә) билгеләнгән һәм инженер-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру өчен түләү;

4) урындагы жир кишәрлегенәң чикләре билгеләнгән;

5) дәүләт кадастр исәбе башкарылды.

18 статья. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелгән жир кишәрлекләрен бирү принциплары

Жирлектә дәүләт яисә муниципаль жирләр составынан төзелгән жир кишәрлекләрен физик һәм юридик затларга бирү принциплары түбәндәгеләр:

- территорияне планлаштыру буенча билгеләнгән тәртиптә расланган документлар нигезендә жир кишәрлекләрен булдыру;

- төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү яисә төзелеш өчен жир кишәрлекләре бирү турында карар кабул ителгәнчәгә кадәр территорияне планлаштыру эшләрен үткәрү;

- аукционнарда торак төзелешә өчен жир кишәрлекләре бирү;

- мондый жир кишәрлегә гражданнарга яисә юридик затларга файдалануга һәм (яисә) биләмәгә бирелмәгән очракта, сәүдә үткәрмичә генә, жир законнары нигезендә жир кишәрлекләре бирү, үсеш турында карар кабул ителгән төзелеш чикләрендә төзелеш өчен бирелә;

- РФ жир законнарында каралган очрактардан тыш, объектларны урнаштыру урынын алдан килештерү процедурасы буенча жир кишәрлекләре бирүнең рөхсәт ителмәве.

19 статья. Жир кишәрлекләрен бирү тәртибе үзенчәлекләре

1. Дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләрен физик һәм юридик затларга бирү тәртибе жир законнары һәм аның нигезендә муниципаль хокукый актлар белән билгеләнә.

2. Капиталь төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләрен күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә гомуми өләш милкенә төзү максаты белән жир кишәрлекләренә бүленмәгән булган төзелеш территорияләрендә жир кишәрлеген күчерү торак һәм жир законнары нигезендә түләүсез гамәлгә ашырыла.

3. Оешмаган жир кишәрлекләренә биналар, төзелешләр, хокуклар корылмаларын милекчеләргә бирү тәртибе жир законнары белән билгеләнә.

4. Гамәлдәге төзелеш территорияләрендә төзелеш өчен башкарма комитет, физик яисә юридик затлар инициативасы буенча төзелгән жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Мондый жир кишәрлекләренә хокуклар, әлегә статьяның 3 өлешендә һәм 5 өлешендә каралган очрактардан тыш, торгларда физик, юридик затларга бирелә.

Объектны урнаштыру урынын алдан килештермичә төзелеш өчен бирелә торган дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре, гражданның яисә юридик затның жир кишәрлеген бирү белән кызыксынучы гаризасы нигезендә, сату (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә, жир кишәрлеген төзү эшләрен башкарганнан соң арендага тапшырылырга мөмкин. Жир кишәрлекләрен торглар (конкурслар, аукционнар) үткәрмичә генә арендага бирү, әгәр бер генә заявка булса, мондый тапшыру өчен тәкъдим ителә торган жир кишәрлекләре булу турындагы хәбәрнең алдан һәм алдан ук басылып чыгуы шарты белән рөхсәт ителә.

5. Гамәлдәге төзелеш территорияләрендә капитал төзелеш объектлары милекчеләре инициативасы буенча капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү максатларында жир кишәрлекләрен тиешле территорияләрдә күчмәсез милек объектлары булмаган затлар инициативасы белән, шулай ук башкарма комитет тарафыннан бирү жир законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль милектәге жир кишәрлекләре яисә дәүләт милке чикләнмәгән һәм гражданның яисә юридик затларга кулланылышка һәм (яисә) биләмәгә бирелмәгән жир кишәрлекләре үсеш турында карар кабул иткән төзелеш территориясә чикләрендә төзелешкә, төзелеш территориясен үстерү турында шартнамә төзелгән затка торглар үткәрмичә генә, әлегә затны милеккә яисә арендага бирү шартнамәсә төзелгән төзелеш өчен бирелә. Күрсәтелгән жир кишәрлеге өчен аренда түләве күләме тиешле жир кишәрлеге өчен Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән жир салымы күләмендә билгеләнә.

Жир кишәрлекләренә хокуклар төзелгән территорияләренә үстерү турында шартнамәләр төзгән затларга билгеләнгән тәртиптә үсеш турында карар кабул ителгән территорияне азат иткәннән соң, өченчә затлар хокукларыннан торглар үткәрмичә генә, бушлай бирелә.

6. Башкарма комитет, физик яисә юридик затлар инициативасы буенча аларны комплекслы үзләштерү һәм төзү максатыннан өченчә затларның, территорияләренә законсыз, хокукларыннан ирекле жир кишәрлекләре бирү жир законнары һәм муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Халыкка хезмәт күрсәтү өчен капитал булмаган төзелеш объектларын төзү өчен гомуми файдаланудагы территорияләр составыннан жир кишәрлекләрен бирү жир законнары һәм башка муниципаль хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

20 статья. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау

1. «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә чикләре жирле эһәмияттәге капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен генераль планда билгеләнгән жир кишәрлекләре муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган булырга мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлеген резервлау турындагы карар Башкарма комитет житәкчесе карары рәвешендә кабул ителә.

3. Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында күрсәтмә кабул итү өчен жирлекнең генераль планы, территорияне планлаштыру документлары нигез була.

4. Чикләре территорияне планлаштыру документларында билгеләнгән, шулай ук дөүләт кадастр исәбенә куелган, формалашкан жир кишәрлекләре резервлаштырылырга тиеш.

5. Зарарланган жир кишәрлекләрен бирү һәм алардан файдалану жир законнары белән жайга салына.

6. Физик яисә юридик затлар милкендәге һәм муниципаль ихтыяжлар өчен резервланган жир кишәрлекләре, шулай ук күрсәтелгән жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектлары Россия Федерациясе законнары нигезендә юкка чыгарылырга (шул исәптән сатып алу юлы белән) мөмкин.

21 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар эзерләү турында нигезләмә

1. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территорияләренә тотрыклы үстерүне тәмин итү, планлаштыру структурасы элементларын (кварталлар, микрорайоннар, башка элементлар) бүлеп бирү, капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләре чикләрен, линия объектларын төзү һәм урнаштыру өчен билгеләнгән жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль зоналардан файдалану һәм (яисә) муниципаль районнарны территориаль планлаштыру схемаларында, жирлекләреннән, шәһәр округларының генераль планнарында билгеләнгән функциональ зоналарда жирдән файдалану һәм (яисә) төзелеш кагыйдәләрендә билгеләнгән планлаштыру структурасының бер яисә берничә катнаш элементларына карата бирелә торган территорияне планлаштыру проектына карата гамәлгә ашырыла.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру документларын эзерләүдән тыш); техник регламентлар, кагыйдәләр жыентыклары таләпләре; инженерлык тикшеренүләре материалларын һәм нәтижәләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дөүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документлары төрләренә территорияне планлаштыру проекты; территорияне ызанлау проекты керә.

5. Территорияне планлаштыру проекты эзерләү түбәндәге максат белән гамәлгә ашырыла: планлаштыру структурасы элементларын аерып алу;

гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгеләү (кызыл линияләр урнаштыру юлы белән);

капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү; территорияне планлаштырыла торган үстерүнең характеристикаларын һәм чиратын билгеләү.

6. Территорияне ызанлау проекты эзерләү төзелә торган һәм үзгәртелә торган жир кишәрлекләренең чикләре урынын билгеләү; төзелгән территорияләр өчен, чикләрдә кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, туктату максатында гамәлгә ашырыла.

капитал төзелешнең яңа объектларын урнаштыру планлаштырылмаган, шулай ук территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлеген төзүгә һәм (яисә) үзгәртүгә бәйле рәвештә кызыл линияләр билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару, территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган жир кишәрлеген үзгәртү өчен, мондый билгеләү, үзгәртү, гамәлдән чыгару гомуми файдаланудагы территориянең чикләрен үзгәртүгә китергән шарт белән

Территорияне ызанлау проектын эзерлэгәндә барлыкка килә торган һәм (яки) үзгәртелә торган жир кишәрлекләренә чикләрен билгеләү шәһәр төзелешә регламентлары һәм эшчәнлекнең конкрет төрләре өчен жир кишәрлекләре бүлеп бирү нормалары, федераль законнар һәм Россия Федерациясә субъектлары законнары белән билгеләнгән башка таләпләр, техник регламентлар, кагыйдәләр жыелмасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

7. Территорияне планлаштыру документларына, эчтәлегенә, эзерләү һәм раслау тәртибенә карата гомуми таләпләр Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексы, «Татарстан Республикасында шәһәр төзелешә эшчәнлегә турында» 2010 елның 25 декабрәндәгә 98-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, башка норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

22 статья. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планы

1. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планы шәһәр төзелешә эшчәнлеген субъектларны жир кишәрлегә чикләрендә капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү өчен кирәкле мәгълүмат белән тәмин итү максатларында бирелә.

2. Жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планын эзерләү өчен мәгълүмат чыганакалары - территориаль планлаштыру һәм шәһәр төзелешә зоналаштыру документлары, шәһәр төзелешә проектлау нормативлары, территорияне планлаштыру документлары, дәүләт күчәмсез милек кадастрындагы, территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасындагы, шәһәр төзелешә тәмин итүнең мәгълүмат системасындагы белешмәләр, шулай ук капитал төзелеш объектларын инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары.

Шәһәр төзелешә планында түбәндәгә мәгълүмат бар:

1) Өгәр жир кишәрлегә территорияне планлаштыру проекты һәм (яисә) территорияне ызанлау проекты расланган территория чикләрендә урнашкан булса, территорияне планлаштыру проекты һәм (яисә) территорияне ызанлау проекты реквизи́тлары

2) жир кишәрлегә чикләре турында һәм жир кишәрлегенә кадастр номеры турында (ул булганда);

3) Территорияне планлаштыруның расланган проекты (булган очракта) нигезендә капитал төзелеш объектның планлаштырыла торган урнаштыру зонасы чикләре турында мәгълүмат

4) капитал төзелеш объектларын төзү рөхсәт ителә торган жир кишәрлегә чикләреннән минималь чигенүләр турында;

5) әлегә Кодекс нигезендә билгеләнгән жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалануның төп, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән һәм ярдәмчә төрләре турында;

6) жир кишәрлегә урнашкан территория зонасы өчен шәһәр төзелешә регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектның реконструкцияләүнең ин чик параметрлары турында, моңа шәһәр төзелешә регламентының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелешә регламенты билгеләнми торган жир кишәрлегенә карата жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планын бирү очракалары керми;

7) күрсәтелгән жир кишәрлегендә капитал төзелеш объектның билгеләп куярга, параметрларга һәм урнаштыруга таләпләр турында, шәһәр төзелешә регламентының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелешә регламенты билгеләнмәгән жир кишәрлегенә карата жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планы бирелгән очракта;

8) Жир кишәрлегә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территория чикләрендә урнашкан очракта, территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенә рөхсәт ителгән минималь дәрәжәсенә исәпләү күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен мөмкин булган максимум күләменә исәп-хисап күрсәткечләре турында мәгълүмат;

9) Жир кишәрлегеннән файдалануны чикләү турында мәгълүмат, шул исәптән жир кишәрлегә территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан булса.

10). Әгәр жир кишәрлеге мондый зоналар чикләрендә тулысынча яисә өлешчә урнашкан булса, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре турында мәгълүмат:

11) гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләре турында;

12) Чикләрендә жир кишәрлеге урнашкан планлаштыру структурасы элементының номеры һәм (яисә) исеме

13) жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан капитал төзелеш объектлары турында, шулай ук жир кишәрлеге чикләрендә урнашкан инженер-техник тээмин итү челтәрләре турында;

14) мәдәни мирас объектларының жир кишәрлеге чикләрендә мондый объектларның территорияләре чикләре турында булу яисә булмавы турында;

15) Капитал төзелеш объектларын жирлекнең, шәһәр округының коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларын исәпкә алып билгеләнгән инженер-техник тээмин итү челтәрләренә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары турында мәгълүмат

16) Территорияне төзекләндерүгә таләпләр билгели торган Россия Федерациясе субъектының, муниципаль хокукый актларның норматив хокукый актылары реквизитлары

17) Кызыл линияләр турында мәгълүмат:

6 бүлек. Халык куллана торган жирләрнең чикләрен билгеләү, үзгәртү, теркәү, алардан файдалану

23 статья. Ачык файдаланудагы жирләр турында гомуми нигезләмәләр

1. Гавами файдаланудагы жирләр - составына түбәндәгеләр керә торган жирләр:

1) хосусыйлаштырылырга тиеш булмаган һәм чикләре кызыл сызыклар ярдәмендә территорияне планлаштыру проектларында чагылдырыла торган затларның чикләнгән даирәсе алардан тоткарлыксыз файдалана торган гомуми файдаланудагы территорияләр;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр составына кертелмәгән, алар белән чикләнгән затлар даирәсе (инженерлык тээминаты челтәрләрен һәм объектларын үтеп чыгу, үтеп китү, аларга хезмәт күрсәтү өчен) каршылыксыз файдаланыла торган жир кишәрлекләренә территорияләре чикләрен планлаштыру документларында гавами сервитутларның эшчәнлек зоналары чикләре аша чагылдырып күрсәтелде.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән жир кишәрлекләре өлешләрнең хокуклары жир салымын түләүдән, аренда түләвеннән тулысынча яисә өлешчә, башкарма комитетның гавами сервитутлар билгеләү турындагы хокукый акты нигезендә жир кишәрлекләренә мондый өлешләрнең карата тулысынча яисә өлешчә азат ителергә мөмкин.

Күрсәтелгән хокукый акты кабул итү тәртибе кануннар нигезендә «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

3. Гавами файдаланудагы жирләрнең чикләре:

1) әлеге Кагыйдәләрнең 22 статьясында билгеләнгән очрақларда билгеләнә һәм үзгәрә;

2) әлеге Кагыйдәләрнең 23 статьясында билгеләнгән очрақларда теркәлә.

Төзелгән территорияне планировкалауны (капитал төзелеш объектлары урнашкан жир кишәрлекләренә чикләрен билгеләү гамәлләрен, төзелеш өчен физик һәм юридик затларга жир кишәрлекләре бирү өчен жир кишәрлекләренә өченче затлары хокукларынан азат булган жир кишәрлекләре чикләрен билгеләү гамәлләрен кертеп) фактта гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен теркәмичә, шулай ук гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү яисә үзгәртү турында тәкъдимнәр куймыйча гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

4. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән, шулай ук жирләрдән файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 24 статьясы нигезендә билгеләнә.

24 статья. Гавами файдаланудагы жирләрнең чикләрен билгеләү һәм үзгәртү

1. Гавами файдаланудагы жирлэрнең чиклэрен билгеләү һәм үзгәртү түбәндәге очрақларда территорияне планлаштыру документларын эзерләү юлы белән гамәлгә ашырыла:

1) үзләштерелергә тиешле территорияләрдә беренче тапкыр билгеләнә торган кызыл сызыклар ярдәмендә гомуми файдаланудагы барлыкка килә торган (элек булмаган) территорияләрнең чикләре һәм алар белән бер үк вакытта - планировка структурасы (кварталлар, микрорайоннар) элементларының чикләре билгеләнә;

2) гавами сервитутларның эш зоналары чиклэрен билгеләмичә һәм үзгәртмичә кызыл линияләр үзгәрә;

3) гавами сервитутларның эш итү зоналарын билгеләү, үзгәртү белән кызыл линияләр үзгәрә;

4) кызыл сызыклар үзгәрми, әмма гавами сервитутлар хәрәкәтенең зоналары чикләре билгеләнә, үзгәртелә.

2. Үзләштерелергә тиешле һәм төзелгән территорияләрдә гавами тыңлаулар предметы белән гавами файдалану жирләре чиклэрен билгеләгәндә һәм үзгәрткәндә территорияне планлаштыру документларын раслаганда түбәндәге мәсьәләләр була:

1) кызыл сызыклар ярдәмендә бүленә һәм үзгәрә торган гомуми файдаланудагы территорияләрнең булу һәм житәрлек булуы;

2) кызыл сызыкларны үзгәртү һәм мондый үзгәрешнең нәтижәләре;

3) гавами сервитутларның эш итү зоналарының билгеләнә торган, үзгәрәп торучы чикләре;

4) планлаштыру структурасы элементлары - кварталлар, микрорайоннар чикләрендә капитал төзелеш объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре;

5) планлаштыру структурасы элементлары чикләрендә жир кишәрлекләре чикләре, шул исәптән күпфатирлы йортлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре.

25 статья. Гавами файдаланудагы жирләр чиклэрен теркәү

1. гавами файдаланудагы жирлэрнең чиклэрен теркәү - территорияне планлаштыру проектлары булмау сәбәпле кызыл линияләр проектлары, планировка структурасының (кварталлар, микрорайоннар) һәм гомуми файдаланудагы территориялэрнең объектлап башкарылган элементлары чикләре рәвешендә сурәтләнү.

Халык алдында файдаланудагы жирлэрнең чиклэрен теркәү Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә жирлек территориясен тәртипкә салуның вакытлыча инструменты буларак кулланылырга мөмкин. Күрсәтелгән срок узганнан соң әлеге Кагыйдэлэрнең 21 статьясы нигезендә территорияне планлаштыру документларын эзерләү юлы белән гавами файдаланудагы жирлэрнең чиклэрен билгеләү һәм үзгәртү тәртибе кулланыла.

2. Төзелгән территорияләргә карата гавами файдаланудагы жирлэрнең чиклэрен теркәгәндә килештерү һәм раслау предметы түбәндәгеләр була:

1) кызыл сызыклар,

2) гавами сервитутларның эш зоналары чикләре - алар билгеләнгән очракта.

3. Килештерү субъектлары булып чиктәш урнашкан жир кишәрлекләренең, капитал төзелеш объектларының, шулай ук гавами сервитутларның эш зоналары чикләре билгеләнгән жир кишәрлекләренең хокукый ияләре тора.

4. Башкарма комитет әлеге статьяның 3 өлешендә билгеләнгән хокук ияләренә хәбәр итә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) территорияне планлаштыру документларының кызыл линияләре проекты рәвешендә эзерләнгән проекты белән танышу урыны;

2) килештерүләр үткөрү өчен җаваплы зат, телефонын, электрон почтасын күрсәтеп;

3) кызыл сызыклар проектына карата язма бәяләмәләрне җибөрү мөмкинлегенә булган срок узу датасы.

Килешүнең максималь дәвамлылығы, әгәр муниципаль хокукый акт белән башкасы билгеләнмәгән булса, хәбәр жиһәрелгән көннән алып утыз көннән артмаска тиеш, әмма алтмыш көннән дә артмаска тиеш.

5. Кызыксынучы затларны язма бәяләмәләр кабул итүнең соңгы көннән соң ун көн узгач, «Иске Карамалы авыл жиһрлеге» муниципаль берәмлеге башлығы башкарма комитет тәкъдиме буенча расланьырга, эшләр бетерүгә жиһәрергә яисә кызыл линияләр проектын кире кагарга мөмкин.

26 статья. Шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жиһ кишәрлекләреннән файдалану

1. Шәһәр төзелеш регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жиһ кишәрлекләреннән файдалану аларның кануннар нигезендә билгеләнүе белән билгеләнә.

2. «Иске Карамалы авыл жиһрлеге» муниципаль берәмлеге территориясен шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында, территорияль зоналардан тыш, түбәндәгеләр чагылдырылырга мөмкин:

1) шәһәр төзелеш регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган территорияләр, жиһ кишәрлекләре;

2) шәһәр төзелеш регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре жиһрләре, башка жиһрләр кулланылмый торган жиһрләр (территорияләр).

3. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләренә, жиһ кишәрлекләрен шәһәр төзелеш зоналаштыру картасында кире алу Башкарма комитетның түбәндәге территорияне планлаштыру проектларын әзерләү һәм раслау йөкләмәсенә китерә:

- кызыл линияләренә теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләренә, жиһ участкаларының, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә хокукый статусы тәмин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләренә, жиһ участкаларының төрле өлешләрен билгеләчәкләр.

7 бүлек. Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләре

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә әлеге башлык нормалары күчәмсез мәдәни мирас объектлары булмаган жиһ кишәрлекләренә һәм башка күчәмсез милек объектларына кагыла.

Проект документларын әзерләү, күчәмсез мөлкәт объектларына карата реставрация һәм башка эшләр башкару, кануннар нигезендә мәдәни мирас ядкаръяләре булып торучы, мәдәни мирас объектларын саклау турындагы законнар белән жайга салына.

27 статья. Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокукы һәм аны гамәлгә ашыру өчен нигез. Күчәмсез милек төзелеш үзгәрешләре төрләре

1. Жиһ кишәрлекләре, күчәмсез мөлкәтнең башка объектлары ияләре, аларның ышанычлы затлары күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләрен башкарырга хокукы. Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләре дигәндә яна төзелеш, реконструкция, янкорма төзү, капитал төзелеш объектларын сүтү, капитал ремонт объектларының конструктив һәм ышанычлылығына һәм куркынычсызлығына кагылышлы башка характеристикалар, капитал төзелеш объектларының башка шундый үзгәрешләре аңлашыла.

Күчәмсез милекнең төзелеш үзгәрешләренә хокук, әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очрактардан тыш, шәһәр төзелеш эшчәнлеге турындагы законнар һәм әлеге Кагыйдәләренә 27 статьясы нигезендә бирелә торган төзелешкә рөхсәт булганда гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2. Төзелешкә рөхсәт бирү түбәндәге очракта таләп ителми:

1) эшқуарлык эшчәнлегенә гамәлгә ашыруга бәйле булмаган максатлар өчен физик затка бирелгән жиһ кишәрлегендә гараж төзү;

2) бакчачылыкны, дача хужалыгын алып бару өчен бирелгән жир кишәрлегендә төзелеш;
2) капитал төзелеш объектлары булмаган объектларны (киосklar, япмалар (навеслар) һәм башкалар) төзү, реконструкцияләү;

4) жир участогында ярдәмче куллану корылмаларын төзү;

4) капитал төзелеш объектларының һәм (яки) аларның өлешләренең үзгәрешләре, әгәр мондый үзгәрешләр аларның ышанычлылыгы һәм иминлегенең конструктив һәм башка характеристикаларына кагылмаса һәм шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән төзелешнең, үзгәртеп коруның чик параметрларынан артмаса;

Шәһәр төзелеше эшчәнлеге турында Татарстан Республикасы законнары белән төзелешкә рөхсәт алу таләп ителмәгән очраklarның һәм күчәмсез милек объектларының өстәмә исемлеге билгеләнергә мөмкин.

Моннан тыш, күчәмсез мөлкәтне куллануның рөхсәт ителгән бер төренә үзгәрешләр кертү өчен дә рөхсәт таләп ителми, шул ук вакытта түбәндәге шартлар да бар:

- хокукка ия булып сайланган күчәмсез мөлкәт төре әлеге Кагыйдәләрнең 11 бүлегендә төп яисә ярдәмче буларак билгеләнгән (шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән тиешле территориаль зона өчен);

- планлаштырылган гамәлләр пространство параметрларының һәм корылмаларның тиешле конструкцияләренең үзгәрүенә бәйле түгел һәм куркынычсызлык таләпләрен бозуга китермәчәк (янгын, санитар-эпидемиологик һ.б.).

Төзелешкә рөхсәт сорамаган гамәлләрне гамәлгә ашыручы затлар мондый гамәлләрне башкару нәтижәсендә барлыкка килергә мөмкин булган нәтижәләр өчен законнар нигезендә жаваплы булалар. Күрсәтелгән затлар планлаштырылган гамәлләрнең «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенең норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә төзелешкә рөхсәт таләп итмәве турында башкарма комитет бәяләмәсен соратып алырга хокуклы.

28 статья. Проект документларын эзерләү

1. Проект документларын билгеләү, аларның составы, эчтәлеге, эзерләү һәм раслау тәртибе шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы 3 өлеше нигезендә индивидуаль торак төзелеше объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда проект документациясен эзерләү таләп ителми. Күрсәтелгән очраklarда йорт салучы үз инициативасы белән индивидуаль торак төзелеше объектларына карата проект документациясен эзерләүне тәмин итәргә хокуклы.

2. Жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килү-килмәү нигезендә, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда билгеләнгән һәм әлеге Кагыйдәләрнең 27 статьясындагы 3 өлешендә күрсәтелгән очраklarдан тыш, төзелешкә рөхсәт бирелә.

3. Проект документлары жир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планы нигезендә төзелгән, реконструкцияләнгән торган, жир кишәрлеге чикләрендә төзелә торган биналарга, төзелешләргә, корылмаларга һәм аларның өлешләренә карата эзерләнә.

4. Проект документларын төзүче (казачы) яки төзүче (казачы) шартнамә нигезендә жалеп ителә торган физик яисә юридик затлар (проект документациясен башкаручылар, алга таба әлеге статьяда - башкаручылар) эзерли, алар законнар таләпләренә туры килә, алар архитектура-төзелеш проектлауны гамәлгә ашыручы затларга куела.

Төзүчеләр (казачылар) һәм башкаручылар арасындагы мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән жайга салына.

Объектларның төрле төрләренә карата проект документларын эзерләү турындагы шартнамәләренә үтәү кысаларында эзерләнә торган документларның, материалларның составы шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

5. Проект документациясен эзерләү төзүче яисә казачы йөкләмәсе нигезендә (проект документациясен үтәүче тарафыннан шартнамә нигезендә эзерләгәндә) гамәлгә ашырыла.

Төзүчө (заказчы) башкаруучыга түбөндөгөлөрнө тәкъдим итәргә тиеш:

- шәһәр төзелешә регламентларын, кызыл линияләрнә, гавами сервитутларның эш зоналары чикләрен, жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планының башка таләпләрен үтәвә мәжбүри булуын күрсәтеп, жир кишәрлегенә шәһәр төзелешә планы;

- инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре яки башкаруучыга инженер тикшеренүләрен башкару йөкләмәсе;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруның техник шартлары (мондый тоташудан башка объектның эшләвен тәэмин итү мөмкин булмаган очракта) яки йөкләмәне башкаруучыга техник шартлар алырга.

Төзүчө (заказчы) биремә проектлана торган объектка карата төзүченә (заказчының) ниятләрен чагылдыра торган текстлы һәм график материаллардан торырга мөмкин. Күрсәтелгән материаллар законнарда билгеләнгән документларга, әлегә өлештә, проект документациясен әзерләү турындагы биремне үтәү өчен, башкаруучыга бирелә торган мәжбүри документлар буларак, каршы килә алмый.

6. Проект документларын әзерләү өчен Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексның 47 статьясында билгеләнгән тәртиптә инженерлык тикшеренүләре башкарыла.

Проект документларын тиешлә инженерлык эзләнүләрен башкармыйча әзерләү һәм гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

Инженерлык тикшеренүләре нәтижәләрен чагылдыра торган документларның составы һәм рәвешләре Россия Федерациясә Хөкүмәтенә норматив хокукый актлары нигезендә шәһәр төзелешә эшчәнлегә турындагы кануннар нигезендә билгеләнә.

Инженерлык тикшеренүләре төзүчө тарафыннан йә килешү нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик зат (башкаруучылар) тарафыннан башкарыла, ул инженер эзләнүләрен башкаручы затларга карата куелган законнар таләпләренә туры килә.

Төзүчеләр (заказчылар) һәм инженер эзләнүләрен башкаруучылар арасындагы мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән жайга салына.

Инженерлык тикшеренүләрен башкаручы затлар проект документациясен әзерләгәндә һәм төзелешә башкарганда кулланыла торган инженерлык эзләнүләре нәтижәләре өчен законнар нигезендә жаваплы булалар.

7. Техник шартлар әзерләнә:

- физик һәм юридик затларга дәүләт яисә муниципаль жирләр составыннан төзелгән жир кишәрлекләренә хокуклар биргәндә;

- жир кишәрлекләренә хокукка ия булган һәм үзләренә караган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүне гамәлгә ашырырга теләүчә затларның гарызнамәләре буенча.

Капитал төзелеш объектларының инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташу максималь йөкләнешен һәм срокларын, техник шартларның гамәлдә булу сөргын күздә тоткан техник шартлар, шулай ук тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат башкарма комитет яисә жир кишәрлекләренә хокук ияләре сөравы буенча ундүрт көн эчендә түләмичә инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүчә оешмалар тарафыннан бирелә.

Бирелгән техник шартларның гамәлдә булу сөргы һәм тоташтыру өчен түләү сөргы, законнарда каралган очрактан тыш, кимендә ике елга инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүчә оешмалар тарафыннан билгеләнә. Жир кишәрлегенә хокук иясә тоташтыру өчен техник шартлар һәм түләү турында мәгълүмат алганнан соң ел дөвамында үзенә бирелгән техник шартлар чикләрендә инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыру өчен кирәкле йөкләнешне билгеләргә тиеш.

Инженер-техник тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешма жир кишәрлегенә хокук иясә жир кишәрлеген билгеләнгән срокларда төзелгән яисә реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектны жир кишәрлегенә тоташтыруның техник шартлары һәм жир кишәрлеген тоташтыру өчен түләү турындагы мәгълүмат нигезендә инженерлык-техник тәэмин итү чөлтәрләренә тоташтыруны тәэмин итәргә тиеш.

Башкарма комитет, тиешлә торглар уздыру турында карар кабул ителгән көнгә кадәр утыз көн алдан, йә дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлеген бирү турында карар

кабул ителгән көнгә кадәр, төзелеш өчен, кызыксынучы затларга инженер-техник тээмин итү чөлтөрлөрөнә тоташтыруның максималъ йөклөнешне, капиталъ төзелеш объектнъ инженер-техник тээмин итү чөлтөрлөрөнә тоташтыру вакытын, техник шартларның гамәлдә булу срогын, шулай ук тоташтыру өчен түләу турындагы мәгълүматны тапшыра.

Техник шартларны билгеләу һәм бирү тәртибе һәм тоташтыру өчен түләүне билгеләу, шулай ук капиталъ төзелеш объектнъ инженер-техник тээмин итү чөлтөрлөрөнә тоташтыру тәртибе Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә ала.

8. Төзелешкә рөхсәтләр алу өчен проект документларының составы, аларны рәсмиләштерү тәртибе һәм тапшыру Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында һәм аның нигезендә башка норматив хокукый актларда билгеләнә.

Капиталъ төзелеш объектларының проект документациясә составына, линия объектларының проект документациясеннән тыш, түбәндәге бүлекләр кертелә:

1) капиталъ төзелеш объектларын архитектура-төзелеш проектлау, төзү, реконструкцияләу, капиталъ ремонтлау өчен башлангыч белешмәләр белән, шул исәптән инженерлык-техник тээмин итү чөлтөрлөрөнә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары белән, һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләрәнә экспертиза уздырганчы, проект документациясенә инженерлык эзләнүләре нәтижәләрәнә уңай экспертизаның рекузитлары белән чыгыш ясаучы аңлатма язуы;

2) жир участогының шәһәр төзелеш планында күрсәтелгән мәгълүмат нигезендә башкарылган жир кишәрлеген планлаштыру оешмасы схемасы, ә проект документациясен линия объектларына карата эзерләнгән очракта территорияне планлаштыру проекты нигезендә башкарылган бүленгән полоса проекты (линия объектнъ төзү, реконструкцияләу өчен территорияне планлаштыру документларын эзерләу таләп ителмәгән очрактан тыш);

3) архитектура, функциональ-технологик, конструктив, инженер-техник чишелешләр һәм (яисә) үтәүне тээмин итүгә юнәлдерелгән чаралар булган бүлекләр:

а) техник регламентлар таләпләре, шул исәптән механик, янгын һәм башка иминлек таләпләре, энергетика нәтижәлеләге таләпләре, биналар, корылмалар, энергетика ресурсларын биналарга, төзелешләргә һәм корылмаларга (шул исәптән алар составына керә торган чөлтөрлөргә һәм инженер-техник тээмин итү системаларына) карата исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләре, капиталъ төзелеш объектна инвалидларның керүен тээмин итү таләпләре (сәламәтлек саклау, мәгариф, мәдәният, ял, спорт һәм башка социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектларга, транспорт, сәүдә, жәмәгать туклануы объектларына, административ, финанс, дини объектларга, торақ фонды объектларына карата проект документациясен эзерләгәндә);

б) санитар-эпидемиологик таләпләр, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге таләпләр, атом энергиясен имин файдалануга таләпләр, сәнәгать куркынычсызлыгы таләпләре, электр энергетикасы системаларының һәм электр энергетикасы объектларының ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын тээмин итүгә таләпләр, объектларның террорчылыкка каршы якланганлыгы таләпләре;

в) биналарны һәм корылмаларны проектлау, төзү, монтажлау, жайга салу, эксплуатацияләу процессларына таләпләр;

г) капиталъ төзелеш объектларын инженерлык-техник тээмин итү чөлтөрлөрөнә тоташтыруның (технологик тоташтыруның) техник шартлары таләпләре;

4) капиталъ төзелеш объектнъ төзүне оештыру проекты;

5) капиталъ төзелеш объектларынан имин файдалануны тээмин итүгә таләпләр;

б) капиталъ төзелеш объектнъ капиталъ ремонтлау эшләрән башкаруның мондый объектны имин эксплуатацияләүне тээмин итү өчен кирәкле, шулай ук күпфатирлы йортны төзү, реконструкцияләу өчен проект документациясен эзерләгән очракта күрсәтелгән эшләрнең күләме һәм составы турында белешмәләр.

Капиталъ төзелеш объектларының төрле төрлөрәнә, шул исәптән линия объектларына карата проект документациясә бүлекләрәнә составы һәм эчтәлегенә карата таләпләр Россия Федерациясә Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

Атом энергиясен (шул исәптән атом-төш жайланмаларын, атом-төш материалларын һәм радиоактив матдәләрне саклау пунктларын), Россия Федерациясә законнары нигезендә

билгеләнә торган куркыныч житештерү объектларын, аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы, уникаль объектларны, оборона һәм иминлек объектларын файдалану объектларының проект документациясендә шулай ук гражданнар оборонасы буенча чаралар, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлегенә булырга тиеш.

Проект документлары түбәндәгеләр нигезендә куелган таләпләр буенча эшләнә:

- тиешле жир кишәрлегенә урнашкан территория зонасының шәһәр төзелеше регламенты, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы;

- техник регламентлар (ә алар билгеләнгән тәртиптә үз көченә кергәнчегә кадәр - “Техник жайга салу турында” Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар белән);

- инженерлык тикшеренүләре нәтижеләре;

- проектлана торган объектны инженер-техник тәмин итү майданчыкларыннан тыш чөптәргә тоташтыруның техник шартлары (проектлана торган объектның эшләве мондый тоташудан башка тәмин ителә алмаган очракта).

10. Проект документлары төзүче яисә заказчы тарафыннан раслана. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган очракларда, төзүче яисә заказчы проект документациясе расланганчыга кадәр аны дәүләт экспертизасына жиберә. Шулай ук вакытта проект документациясе дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсе булган очракта төзүче яки заказчы тарафыннан раслана.

29 статья. Төзелешкә рөхсәт бирү.

1. Төзелешкә рөхсәт проект документациясенә жир кишәрлегенә шәһәр төзелеше планы таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзүчегә капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне, шулай ук аларга капитал ремонт ясауны гамәлгә ашыру хокукын бирә торган документтан гыйбарәт, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар керми.

2. «Иске Карамалы авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә чикләрендә төзелешкә рөхсәт Башкарма комитет тарафыннан бирелә.

Төзелешкә рөхсәтләр бирү федераль башкарма хакимият органы яисә Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы тарафыннан жир кишәрлекләрендә капитал төзелеш объектларын планлаштырылган төзелешкә, реконструкцияләүгә, капитал ремонтлауга карата гамәлгә ашырыла торган Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән очраклар искәргә булып тора:

- аларга шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы кагылмый яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламенты билгеләнми (гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм муниципаль милеккәге жир кишәрлекләрендә урнашкан линия объектларыннан тыш);

- Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы ихтияжлары өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм алар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу рөхсәт ителә.

3. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы нигезендә капитал төзелеш объектларының проект документациясе һәм мондый проект документациясен эзерләү өчен башкарыла торган инженерлык эшләнүләре нәтижеләре, түбәндәге капитал төзелеш объектларының проект документациясеннән тыш, дәүләт экспертизасы узарга тиеш:

1) бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән (индивидуаль торак төзелеш объектлары) иң күбә өч катлы аерым торучы торак йортлар;

2) берничә блоктан торган, саны ун блоктан артмаган һәм аларның һәркайсы бер гаилә яшәү өчен билгеләнгән, күрше блок яисә күрше блоklar белән тоташмыйча гомуми диварга (гомуми стеналарга) ия, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә булган торак йортлар (блокланган төзелешнең торак йортлары);

3) бер яисә берничә блок-секциядән торган, саны дүрттән артмаган күпфатирлы йортлар, аларның һәркайсында берничә фатир һәм гомуми файдаланудагы бина урнашкан һәм

Һәркайсында гомуми файдаланудагы территориягә чыгу белән аерым подъезд булган күпфатирлы йортлар;

4) ике каттан да артмаган, гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артмаган һәм гражданнар яшәү һәм житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнмәгән аерым капитал төзелеш объектлары, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлар керми;

5) гомуми мәйданы 1500 кв. метрдан артмаган, житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән һәм санитар-яклау зоналарын билгеләү таләп ителми торган яисә мондый объектлар урнашкан жир кишәрлекләре чикләре чикләрендә санитар-яклау зоналарын урнаштырылган яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 48.1 статьясы нигезендә аеруча куркыныч, техник яктан катлаулы яисә уникаль объектлар булган объектлардан тыш, мондый зоналар билгеләү таләп ителгән аерым урнашкан капитал төзелеш объектлары.

Төзүче яисә заказчы белән килешү нигезендә проект документациясен эзерләүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә гамәлгә ашыра торган зат проект документациясен һәм мондый проект документациясен эзерләү өчен эшләнгән инженер эзләнүләренең нәтижәләрен Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә аккредитацияләнгән оешмалар шартнамәсе нигезендә уздырыла торган дәүләтнеке булмаган экспертизага жиһәрергә мөмкин.

4. Проект документларына дәүләт экспертизасы нәтижәсе - проект документларының техник регламентлар таләпләренә һәм инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә туры килүе (уңай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә), Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 48 статьясындагы 13 өлеш нигезендә каралган проект документациясе бүлекләрен карап тоту таләпләренә, шулай ук инженер эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килүе турында (инженерлык эзләнүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясе белән бер үк вакытта жиһәрелгән очракта) бәяләмә. Инженерлык тикшеренүләре нәтижәләре дәүләт экспертизасына проект документациясен дәүләт экспертизасына жиһәрәгәнче жиһәрелгән очракта, дәүләт экспертизасы нәтижәсе булып инженер эзләнүләре нәтижәләренең техник регламентлар таләпләренә туры килүе (уңай бәяләмә) яисә туры килмәве (тискәре бәяләмә) тора.

Проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын оештыру һәм уздыру тәртибе, проект документларына һәм инженер тикшеренүләре нәтижәләренә дәүләт экспертизасын үткәргән өчен түләү күләме һәм аны алу тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

5. Төзүче проект документациясен раслый һәм төзелешкә рөхсәт бирү турында гариза жиһәрә, аңа түбәндәге документлар кушымта итеп бирелә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документ.

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы;

3) проект документларындагы материаллар.

- Аңлатмалы язу

- биналарның, корылмаларның, керү корылмаларының, керү юлларының урнашкан урыннарын, гавами һәм хосусый сервитутларның гамәлләр зоналарын чикләрен билгеләп, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы нигезендә башкарылган планлаштыру оешмасы схемасы;

- линия объектлары буенча территорияне планлаштыру документлары составында расланган кызыл линия чикләрендә линия объектын урнаштыруны раслаучы жир участогын планлаштыруны оештыру схемасы;

- архитектура карарларын күрсәтүче схемалар;

- проектлана торган капитал төзелеш объектын инженерлык-техник яктан тәмин итү чөлтәрләренә тоташтыру (технологик тоташтыру) урыннары билгеләнгән инженерлык корылмалары, инженерлык-техник яктан тәмин итү чөлтәрләренә жыелма планы турында мәгълүматлар;

- төзелешне оештыру проекты;

- капитал төзелеш объектларын, аларның өлешләрен сүтү яки демонтажлау эшләрен оештыру проекты;

4) дәүләт экспертизасының унай бәяләмәсе - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 49 статьясында каралган объектларның проект документациясенә карата;

5) рәхсәт ителгән төзелешнең, реконструкцияләүнең чик параметрларынан читкә тайпылуга рәхсәт (әгәр төзүчегә Кодекстың 40 статьясы нигезендә мондый рәхсәт бирелгән булса);

6) Мондый объектны реконструкцияләү очрагында капитал төзелеш объектынның барлык хокук ияләренә ризалыгы.

Гаризага шулай ук проект документациясенә дәүләтнеке булмаган экспертизаның унай бәяләмәсе дә кушылырга мөмкин.

6. Индивидуаль торак төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау максатларында төзүчә төзелешкә рәхсәт бирү турында вәкаләтле органга гариза жиберә. Гаризага түбәндәге документлар теркәлә:

1) жир кишәрлегенә хокук билгели торган документ.

2) жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы;

2) шәхси торак төзелеш объектын урнаштыру урынын күрсәтеп, жир кишәрлеген планлаштыру схемасы.

7. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә, әлеге статьяның 4 һәм 5 өлешләрендә күрсәтелгән документлардан тыш, төзелешкә рәхсәт бирү өчен башка документлар таләп итү рәхсәт ителми.

8. Башкарма комитет, төзелешкә рәхсәт бирү турында гариза алган көннән алып ун көн эчендә:

- гаризага беркетелә торган документларның булуын һәм тиешенчә тутырылуын тикшерә;

- индивидуаль торак төзелеш объектын урнаштыру урынын жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләренә, кызыл сызыкларга билгеләп, проект документациясенә яисә жир кишәрлегенә планировка оешмасы схемасының туры килүен тикшерә. Рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларынан читкә тайпылуга рәхсәт булган очракта, реконструкция проект документациясенә яисә жир кишәрлегенә планлаштыру оешмасының күрсәтелгән схемасын рәхсәт ителгән төзелешнең, реконструкциянең иң чик параметрларынан читкә тайпылуга билгеләнгән таләпләргә туры килү-килмәүгә тикшерү уздырыла;

- төзелешкә рәхсәт бирә яки баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәт бирүдән баш тарта.

9. Төзүчә гаризасы буенча башкарма комитет төзелешнең, реконструкциянең аерым этапларына рәхсәт бирергә мөмкин.

Төзелеш этабында капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, әгәр мондый объект файдалануга тапшырылырга һәм автоном рәвештә кулланылышка тапшырылырга мөмкин булса (ягъни әлеге жир кишәрлегендә капитал төзелешнең башка объектларын төзү, реконструкцияләү), шулай ук капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү, автоном рәвештә кулланылышка кертелергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин (ягъни әлеге капитал төзелеш объектынның башка өлешләрен төзүгә, реконструкцияләүгә бәйсез рәвештә) капитал төзелеш объектын төзү яисә реконструкцияләү күздә тотыла.

10. Төзелешкә рәхсәт бирүдән баш тартуға карата төзүчә суд тәртибендә шикаять бирергә мөмкин.

11. Төзелешкә рәхсәтләр бушлай бирелә.

12. Йорт салучы төзелешкә рәхсәт алган көннән алып ун көн эчендә Башкарма комитеткә түләүсез тапшырырга, инженер эзләнүләре материаллары күчәрмәләренә бер нөсхәсен, шәһәр төзелеш эшчәнлеген тәмин итүнең мәгълүмат системасында урнаштыру өчен проект документларын тапшырырга тиеш.

13. Төзелешкә рәхсәт капитал төзелеш объектын төзүне оештыру проектында каралган вакытка бирелә. Шәхси торак төзелешенә рәхсәт ун елга бирелә.

14. Жир кишәрлегенә һәм капитал төзелеш объектарына хокук күчкәндә төзелешкә рәхсәт бирү срогы саклана.

15. Дәүләт серен тәшкил итүчә күчәмсез милек объектларын төзүгә рәхсәт Россия Федерациясенә дәүләт сәре турындагы законнары нигезендә бирелә.

30 статья. Төзелеш, реконструкция һәм капитал ремонт.

1. Төзелешне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашыручы затлар - төзүче йә төзүче яисә заказчы тарафыннан шартнамә нигезендә жәлеп ителә торган физик яисә юридик зат, төзелешне гамәлгә ашыручы затларга карата Россия Федерациясе законнары таләпләренә туры килә торган затлар (алга таба - төзелешне гамәлгә ашыручы затлар) булырга мөмкин.

2. Төзүче яисә заказчы белән шартнамә нигезендә төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашырганда, төзүче яисә заказчы төзелеш өчен жир кишәрлеге һәм капитал ремонт ясау объекты эзерләргә, шулай ук төзелеш алып баручы затка инженер тикшеренүләре материалларын, проект документациясен, төзелешкә рөхсәт бирергә тиеш. Эшләрне туктату яисә аларны туктатып тору кирәк булганда, алты айдан артык төзүче яки заказчы капитал төзелеш объектын консервацияләүне тәмин итәргә тиеш.

3. Капитал төзелеш объектын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезендә дәүләт төзелеш күзәтчелеге, төзүче яисә заказчы алдан ук каралган булса, капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау башланганчы жиде эш көннән дә соңга калмыйча капитал төзелеш объектын дәүләт төзелеш күзәтчелеген гамәлгә ашыруга вәкаләтле башкарма хакимият органына, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органына (алга таба шулай ук - дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнарына) түбәндәге документлар кушымта итеп бирелә торган эшләр башлану турында хәбәр жибәрергә тиеш:

1) төзелешкә рөхсәт күчермәсе;

2) тулы күләмдә проект документациясе, ә төзелешнең тиешле этабын гамәлгә ашыру өчен кирәкле күләмдә аерым этабына рөхсәт бирелгән очракта;

3) жирлеккә кызыл сызыклардан чигенү сызыкларын чыгару турындагы документның күчермәсе (ваклау сызыгы);

4) эшләр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм махсус журналлар;

5) капитал төзелеш объектынның проект документациясе дәүләт экспертизасы узарга тиеш булган очракта проект документациясенә дәүләт экспертизасының уңай бәяләмәсе.

4. Төзелешне гамәлгә ашыручы зат капитал төзелеш объектын төзүче яисә заказчы йөкләмәсе (киләшү нигезендә төзелеш, реконструкция, капитал ремонт башкарылган очракта), проект документлары, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләре, техник регламентлар таләпләре нигезендә төзүгә, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашырырга тиеш һәм шул ук вакытта өченче затлар һәм әйләнә-тирә мохит өчен эшләрнең иминлеген, хезмәт иминлеге, мәдәни мирас объектларының сакланышы таләпләрен үтәүне тәмин итәргә тиеш. Төзелешне гамәлгә ашыручы зат шулай ук капитал төзелеш объектын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау башкарыла торган территориягә, төзүче яисә заказчы вәкилләре, дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләренә керү мөмкинлеген тәмин итәргә, аларга кирәкле документлар бирергә, төзелеш контроле үткәрергә, башкарма документация алып баруны тәмин итәргә, төзүчегә яисә заказчыга, эшне төгәлләү сроклары турында дәүләт төзелеш күзәтчелеге органнары вәкилләренә хәбәр итәргә, ачыкланган житешсезлекләренә бетерүне тәмин итәргә һәм ачыкланган житешсезлекләренә бетерү турында актлар төзегәнче эшләрне давам итәргә керешмәскә, кулланыла торган төзелеш материалларының сыйфатын тикшереп торуны тәмин итәргә тиеш.

5. Капитал төзелеш объектынның параметрларын мондый объектны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында зарурлыгы ачыкланган проект документациясеннән читкә этәрү бары тик яңа төзелгән төзүче яисә заказчы тарафыннан расланган проект документациясе нигезендә генә, аңа Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә тиешле үзгәрешләр кертелгәннән соң гына рөхсәт ителә.

6. Мәдәни мирас объекты билгеләренә ия булган объект төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт барышында табылган очракта, төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт

ясауны туктатып торырга, капиталъ ремонт ясауны туктатырга, мондый объектны ачыклау турында Россия Федерациясенен мэдэни мирас объектлары турындагы законнарында каралган органнар хэбэр итэргэ тиеш.

7. Реконструкция, капиталъ ремонт өчен жир кишэрлеклэрен төзү һәм капиталъ төзелеш объектны өчен эзерлэгүгә таләплэр, башкарма документация составы һәм аны алып бару тәртибе, эшлэр башкаруны исәпкә алу алып барыла торган гомуми һәм махсус журналларны алып бару рәвеше һәм тәртибе, төзелеш, реконструкция, капиталъ ремонт эшлэрен башкару тәртибе, капиталъ төзелеш объектны консервациялэу тәртибе Россия Федерациясе норматив хокукый актлары белэн билгеләнергә мөмкин.

8. Чиктэ урнашкан жир кишэрлеклэрен яисэ гомуми файдаланудагы территориялэрне төзү, реконструкциялэу, капиталъ ремонтлау барышында шартнамэ, шулай ук хосусый сервитут нигезендэ файдаланырга мөмкин, эгэр «Баяково авыл жирлегэ» муниципаль берәмлегенен норматив хокукый акты белэн мондый сервитутның эчтәлеген тасвирлап, халык алдында сервитут урнаштырылмаган булса.

9. Төзелеш, реконструкциялэу, капиталъ ремонт барышында түбэндәгелэр башкарыла:

- дэүлэт төзелеш күзэтчелегэ законнар нигезендэ һәм элегэ статьяның 10 өлеше тәртибендэ:

1) капиталъ төзелеш объектларын төзү, проектлау документациясе дэүлэт экспертизасы узарга тиешле йэ типовой проект документациясе яисэ аның модификациясе булып тора;

2) капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэгүгэ, капиталъ ремонтлауга проект документациясе дэүлэт экспертизасы узарга тиеш булса, капиталъ төзелеш объектларын реконструкциялэу, капиталъ ремонтлау объектларын реконструкциялэу һәм капиталъ ремонтлау;

- капиталъ төзелешнең барлык объектларына карата төзелеш контроле - элегэ статьяның 11 өлешендэге законнар нигезендэ һәм тәртиптэ.

10. Дэүлэт төзелеш күзэтчелегэ элегэ статьяның 9 өлешендэ күрсәтелгән объектларга карата гамэлгэ ашырыла. Дэүлэт төзелеш күзэтчелегэ предметы булып капиталъ төзелеш объектларын төзү, реконструкциялэу, капиталъ ремонтлау барышында эшлэр һәм кулланыла торган төзелеш материаллары үтәлешенен, шулай ук мондый эшлэрнең нәтижелэре техник регламентлар, проект документлары таләплэренэ, шул исәптэн энергетика нәтижелэлегэ таләплэренэ һәм капиталъ төзелеш объектнының файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белэн жиһазландыру таләплэренэ, төзелешкэ рөхсэт булу-булмауга, Россия Федерациясе Шәһэр төзелеш кодексның 52 статьясындагы икенче һәм өченче өлеше таләплэрен үтэгүгэ туры килү-килмэвен тикшерү тора.

«Иске Карамалы авыл жирлегэ» муниципаль берәмлегэ чиклэрендэ дэүлэт төзелеш күзэтчелегэ вәкалэтле федераль башкарма хакимият органнары һәм Россия Федерациясе Шәһэр төзелеш кодексы нигезендэ Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенен вәкалэтле органы тарафыннан гамэлгэ ашырыла.

Дэүлэт төзелеш күзэтчелеген гамэлгэ ашыручы вазыйфаи затлар дэүлэт төзелеш күзэтчелегэ йогынтысына элэгэ торган барлык капиталъ төзелеш объектларына тоткарлыксыз керү хокукына ия.

Уздырылган тикшерү нәтижелэре буенча дэүлэт төзелеш күзэтчелегэ органы тарафыннан ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмэ төзүне гамэлгэ ашыручы затка бирү өчен нигез булып торучы акт төзелэ. Күрсәтмэдэ хокук бозу төре, норматив хокукый актка сылтама, техник регламентка, проект документациясенэ күрсәтелэ, таләплэр бозылган, шулай ук ачыкланган хокук бозуларны бетерү вакыты билгеләнэ. Капиталъ төзелеш объектны төзүне, реконструкциялэүне, капиталъ ремонтлауны күрсәтелгән сродка туктату Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптэ гамэлгэ ашырыла.

Россия Федерациясе Шәһэр төзелеш кодекснда каралган дэүлэт төзелеш күзэтчелегеннэн тыш, капиталъ төзелеш объектларын төзегәндэ, реконструкциялэгәндэ, капиталъ ремонтлаганда дэүлэт күзэтчелегенен башка төрлэрен гамэлгэ ашыру рөхсэт ителми.

Дэүлэт төзелеш күзэтчелеген гамэлгэ ашыру тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнэ.

11. Төзелеш контроле башкарыла торган эшләрнең проект документациясенә, техник регламентлар таләпләренә, инженерлык эзләнүләре нәтижәләренә, жир кишәрлегенә шәһәр төзелеш планы таләпләренә туры килүен тикшерү максатларында капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында уздырыла.

Төзелеш контроле төзелешне гамәлгә ашыручы зат тарафыннан үткәрелә. Килешү нигезендә төзелеш, реконструкция, капитал ремонт үткәрелгән очракта, төзелеш контроле шулай ук төзүче яки заказчы тарафыннан үткәрелә. Төзүче яки заказчы үз инициативасы белән проект документациясен эзерләүче затны проект документациясенә үтәлә торган эшләренә туры килүен тикшерү өчен җәлеп итәргә мөмкин.

Төзелешне гамәлгә ашыручы затка капитал төзелеш объектында авария хәлендәге хәлләрнең һәр очрагы турында дәүләт төзелеш күзәтчеләге органнарына хәбәр итәргә тиеш.

Капитал төзелеш объектның төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау процессында (төзелешне башкаручы зат һәм төзүче яки заказчы тарафыннан, шартнамә нигезендә капитал төзекләндерү, капитал ремонт башкарылган очракта) капитал төзелеш объектның куркынычсызлыгына йогынты ясаучы һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә, башка эшләр башкарылганнан соң үткәрелә алмаган эшләрнең үтәлешенә контроль үткәреләргә тиеш, шулай ук, төзелеш контролен үткәрү процессында ачыкланган житешсезлекләргә бетерү инженер-техник тәмин итү чөптәләренә башка төзелеш конструкцияләрен һәм участокларын сүтмичә яки зыян китермичә, күрсәтелгән эшләрнең, конструкцияләрен һәм участокларның техник регламентларның һәм проект документларының таләпләренә туры килү-килмәвеннән башка мөмкин булмаса, инженер-техник тәминат чөптәләренә төзелеш конструкцияләренә һәм участокларының куркынычсызлыгына бәйле. Төзелеш конструкцияләренә куркынычсызлыгын тикшереп тору үткәрелгәнчә, мондый конструкцияләренә иминлегенә йогынты ясый торган һәм төзелеш, реконструкция, капитал ремонт технологиясе нигезендә башка эшләрне башкарганнан соң, шулай ук проект документациясендә, техник регламентлар таләпләрендә каралган очракларда мондый конструкцияләргә сынаулар үткәреләргә тиеш. Күрсәтелгән эшләрнең үтәлешен, күрсәтелгән конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү чөптәләргә участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору нәтижәләргә буенча күрсәтелгән эшләрне, конструкцияләргә, инженерлык-техник тәмин итү чөптәләргә участокларын таныклау актлары төзелә.

Эшләрнең, конструкцияләренә, инженер-техник тәмин итү чөптәләренә кимчеләкләргә тикшереп тору нәтижәләргә буенча ачыкланганда, төзүче яки заказчы күрсәтелгән эшләрнең үтәлешен, күрсәтелгән конструкцияләренә, инженерлык-техник тәмин итү чөптәләргә участокларының куркынычсызлыгын тикшереп торуны кабат таләп итәргә мөмкин. Мондый эшләрне, конструкцияләргә, инженерлык-техник тәмин итү чөптәләргә участокларын тикшерү актлары әлегә статьяның 11 өлешендәгә дүртенчә абзацында күрсәтелгән ачыкланган житешсезлекләргә бетергәннән соң гына төзеләргә тиеш.

Башка эшләрне үтәү тиешле контрольне уздыру тәмамланган көннән алып алты айдан артык вакыт эчендә башланьрга тиеш булган очракларда капитал төзелеш объекты иминлегенә йогынты ясый торган һәм башка төзелеш корьлмаларын һәм инженер-техник тәмин итү чөптәләргә участокларын тикшермичә, шулай ук төзелеш конструкцияләренә һәм инженерлык-техник тәмин итү чөптәләргә участокларының куркынычсызлыгын тикшереп тору мөмкин булмаган эшләрнең үтәлешен тикшереп тору, башка төзелеш корьлмаларын һәм инженерлык-техник тәмин итү чөптәләргә участокларын тикшермичә, тиешле актлар төзеп, кабат үткәреләргә тиеш.

Проект документларын эзерләүче затларның төзелешкә тикшереп тору өчен йорт салучы яисә заказчы җәлеп итә торган заказчы тарафыннан җәлеп ителә торган заказчы кисәтүләргә капитал төзелеш объектның төзегәндә, реконструкцияләгәндә, капитал ремонтлаганда эшләрнең кимчеләкләргә турында язма рәвештә рәсмиләштереләргә тиеш. Күрсәтелгән житешсезлекләргә бетерү турында акт төзелә, ул күрсәтелгән житешсезлекләргә турында кисәтүләргә күрсәткән зат һәм төзелеш башкаручы зат тарафыннан имзаланган.

Төзелеш контролен үткәрү тәртибе Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары белән билгеләнәргә мөмкин.

31 статья. Объектны кабул итү һәм объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү

1. Объектны кабул итү законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Объектны кабул итү актына имза салганнан соң төзүче яисә ул вәкаләт биргән зат Башкарма комитетка яисә Архитектура идарәсенә яисә төзелешкә рөхсәт биргән башка органга объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү турында гариза жиһәрә.

3. Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексның 55 статьясындагы 3 өләшә нигезендә объектны файдалануга кертүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушымта итеп бирелә:

1) жиһәр кишәрлегенә хокук билгели торган документ.

2) жиһәр кишәрлегенә шәһәр төзелешә планы;

3) төзелешкә рөхсәт;

4) капитал төзелеш объектның кабул итү акты (төзелеш, реконструкцияләү төзелеш подряды шартнамәсә нигезендә башкарылган очракта);

5) төзелгән, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның техник регламент таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешә гамәлгә ашыручы зат тарафыннан имзаланган документ;

6) капитал төзелеш объектның төзелгән, реконструкцияләнгән, ремонтланган параметрларының проект документациясә, шул исәптән энергетика нәтижәләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектларын файдаланыла торган энергетика ресурстарын исәпләү приборлары белән тәмин итү таләпләренә туры килүен раслый торган һәм төзелешә гамәлгә ашыручы зат (төзүне гамәлгә ашыручы зат һәм төзүчә яисә заказчы тарафыннан шартнамә нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт башкарылган очракта) тарафыннан имзаланган документ, индивидуаль торақ төзелешә объектларын төзүне, реконструкцияләүне, капитал ремонтлауны гамәлгә ашыру очрақларыннан тыш;

7) төзелгән, үзгәртеп корылган капитал төзелеш объектның техник шартларга туры килүен раслаучы һәм инженерлык-техник тәмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешмалар вәкилләре тарафыннан имзаланган (алар булган очракта) документлар;

8) линиялә объектны төзү, реконструкцияләү очрақларыннан тыш, төзелгән, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның урнашуын, жиһәр кишәрләгә чикләрендә инженерлык-техник яктан тәмин итү чөлтәрләренә урнашуын һәм жиһәр кишәрлеген планлы оештыруны тасвирлый торган һәм төзелешә башкаручы зат тарафыннан (киләшү нигезендә төзелешә, реконструкцияне гамәлгә ашырган очракта, төзелешә гамәлгә ашыручы зат һәм төзүчә яисә техник заказ бирүчә тарафыннан) имзаланган схема;

9) дәүләт төзелеш күзәтчеләгә органы (дәүләт төзелеш күзәтчеләген гамәлгә ашыру каралган очракта) төзелгән, реконструкцияләнгән капитал төзелеш объектның техник регламентлар һәм проект документлары таләпләренә, шул исәптән энергетика нәтижәләгә таләпләренә һәм капитал төзелеш объектның файдаланыла торган энергетика ресурстарын исәпкә алу приборлары белән жиһазландыру таләпләренә туры килүе, Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексның 54 статьясындагы 7 өләшендә каралган очрақларда дәүләт экология контроле бәяләмәсә.

4. Башкарма комитет, объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт бирү турында гариза кәргән көннән алып ун көн эчендә әлегә статьяның 3 өләшендә күрсәтелгән документларның булуын һәм рәсмиләштерүнең дәрәсләген тикшерүне, капитал төзелеш объектның карауны һәм мөрәжәгать итүчәгә объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирү яисә мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында карар кабул итүне, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, кабул итәргә тиеш.

5. Файдалануга тапшыруга рөхсәт бирүне кире кагу өчен нигезләр:

- әлегә статьяның 3 өләшендә күрсәтелгән документларның булмавы;

- капитал төзелеш объектның жиһәр кишәрлегенә шәһәр төзелешә планы таләпләренә туры килмәвә;

- капитал төзелеш объектның төзелешкә рөхсәттә билгеләнгән таләпләргә туры килмәвә;

- проект документациясен төзегән, реконструкцияләнган капитал төзелеш объекты параметрларының туры килмәве; Әлеге нигез индивидуаль торак төзелеше объектларына карата кулланылмый.

Объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен, әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгәннәрдән тыш, төзүче тарафыннан Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 51 статьясындагы 18 өлешендә каралган таләпләрне үтәмәү нигез була. Мондый очракта объектны эксплуатациягә кертүгә рөхсәт бары тик төзелешкә рөхсәт биргәннән соң гына, планлаштырылган капитал төзелеш объектының мәйданы, биекlege һәм катлавы турында, инженерлык-техник тәмин итү челтәрләре турында, бер нөсхә инженерлык эзләнүләре нәтижеләре күчermәсе һәм проект документациясенен Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 48 статьясындагы 12 өлешенен 2,8-10 һәм 11.1 пунктларында каралган бүлекчәләренен күчermәләренен берәр нөсхәсе яисә индивидуаль торак төзелеше объектын урнаштыру урыны билгеләнеп, жир кишәрлеген планировка оешмасы схемасының күчermәсе бер нөсхәсен биргән органга түләүсез бирелә.

Мондый очракта объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт түләүсез инженерлык эзләнүләре материаллары һәм проект документациясе күчermәләрен төзүгә рөхсәт биргән органга тапшырылганнан соң гына бирелә.

6. Объектны файдалануга кертүгә рөхсәт бирүдән баш тартуга карата суд тәртибендә дэгъва белдерелергә мөмкин.

7. Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәт төзелгән капитал төзелеш объектын дәүләт исәбенә кую, реконструкцияләнган капитал төзелеш объектын дәүләт исәбенә алу документларына үзгәрешләр кертү өчен нигез була.

Объектны файдалануга тапшыруга рөхсәттә аны дәүләт кадастр исәбенә алу өчен кирәкле күләмдә капитал төзелеш объекты турында белешмәләр булырга тиеш. Мондый белешмәләренен составы «Дәүләт күчermәсез мөлкәт кадастры турында» 2007 елның 24 июлендәге 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә техник планының график һәм текст өлешләрендә белешмәләр составына карата билгеләнган таләпләргә туры килергә тиеш.

8. Объектны файдалануга кертүгә рөхсәт рөвеше Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән башкарма хакимиятнен федераль органы тарафыннан билгеләнә.

8 бүлек. Йомгаклау нигезләмәләре

32 статья. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яисә әлеге Кагыйдәләр текстының теләсә нинди үзгәрешләре әлеге Кагыйдәләр үзгәрешләре дип санала.

2. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр проектын эзерләү турындагы карар башкарма комитет житәкчесе тарафыннан карар формасында кабул ителә, ә әлеге вәкаләтләр тапшырылган очракта карар Мөслим муниципаль районының жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә, аңа әлеге вәкаләтләр тапшырылган.

Башкарма комитет житәкчесе әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләне карады:

- Әлеге Кагыйдәләр нигезләмәләрен Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында, Мөслим муниципаль районы һәм «Баюково авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге жирле үзидарә органнының муниципаль һәм башка хокукий актларында булган үзгәрешләргә туры китерү зарурлыгы, шулай ук төзелеш һәм жирдән файдалану, шул исәптән физик һәм юридик затлар инициативасы буенча тәкъдим ителә торган тәкъдимнәрен гамәлгә ашыру зарурлыгы аркасында.

- үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен әлеге Идарә планына туры килмәве;

- территорияль зоналарның чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр керү.

3. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр түбәндәгеләргә жиберелә:

- федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан әлеге Кагыйдәләр федераль әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очрақларда;

- әлеге Кагыйдәләр региональ әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очрақларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

- Мөслим муниципаль районының жирле үзидарә органнары әлеге Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәге капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очрақларда;

- жирле үзидарә органнары тарафыннан «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очрақларда;

- физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә яки әлеге Кагыйдәләрне куллану нәтижәсендә жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектлары нәтижәле файдаланылмаса, аларның хокук ияләренә зыян салынса, жир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларының хакы кими, гражданның һәм аларның берләшмәләренә хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмаган очрақларда.

4. Әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр Комиссия утырышында алдан карау уза.

5. Комиссиягә әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турында тәкъдимнәр кәргән көннән алып утыз көн эчендә Комиссия бәяләмә эзерли, анда Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу турындагы тәкъдимнәр кертелгән, һәм бәяләмәне Башкарма комитет житәкчесенә жиберә.

6. Комиссия бәяләмәсендәгә тәкъдимнәрне исәпкә алып, башкарма комитет житәкчесе утыз көн эчендә әлеге Кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында яисә, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, Кагыйдәгә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу хакында карар кабул итә һәм бу карарның күчermәсен мөрәжәгать итүчегә жиберә.

7. Башкарма комитет житәкчесе Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын эзерләү турында карар кабул итү датасыннан ун көннән дә соңга калмыйча мондый карарны муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгаруны һәм күрсәтелгән хәбәрне «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштыруны тәмин итә. Мондый карар кабул итү турындагы хәбәр радио һәм телевидениедән дә таратылырга мөмкин.

8. Башкарма комитет Комиссия тәкъдим иткән Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын техник регламентлар таләпләренә, «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә генераль планына, Мөслим муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасына, Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасына, Россия Федерациясенә территорияль планлаштыру схемаларына туры килү-килмәүгә тикшерә.

9. Әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән нәтижәләр буенча тикшерү комитеты «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгына үзгәрешләр кертү проектын яисә аның әлеге статьяның 8 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә һәм документларга туры килмәве ачыкланган очрақта, Комиссиягә эшләп бетерү өчен жиберә.

10. «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге башлыгы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын башкарма комитеттан алганда мондый проект буенча гавами тыңлаулар үткөрү турында, мондый проектны алган көннән алып ун көннән дә соңга калмыйча, карар кабул итә, шулай ук, әгәр ул шәһәр төзелеш эшчәнлегә турындагы законнарда һәм аның нигезендә Россия Федерациясә Хөкүмәтенә норматив хокукый актларында каралган булса, проектны килештерү өчен проектын юнәлеш турында карар кабул итә.

11. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектын буенча гавами тыңлаулар Комиссия тарафыннан «Иске Карамалы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге уставы һәм (яисә)

муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексның 28 статьясы һәм әлегә статьяның 12 һәм 13 өлешләре нигезендә Комиссия тарафыннан уздырыла.

12. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлауларның озынлығы мондый проект басылып чыккан көннән алып кимендә ике һәм дүрт айдан да артмаска тиеш.

13. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү аерым капитал төзелеш объектн урнаштыруга яисә реконструкцияләүгә, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү буенча гавами тыңлауларга бәйлә булган очракта, Кагыйдәләр мондый объектны урнаштыру яисә реконструкцияләү өчен планлаштырыла торган территория чикләрендә һәм мондый объект өчен билгеләнгән территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зона чикләрендә уздырыла. Шул ук вакытта Комиссия Кагыйдәләргә жир кишәрлеге белән уртак чиге булган жир кишәрлекләренә үзгәрешләр кертү проекты буенча гавами тыңлаулар үткөрү турында хәбәр жибәрә, анда капитал төзелешнең аерым объектн урнаштыру яисә реконструкцияләү, күрсәтелгән жир кишәрлекләре белән уртак чиге булган жир кишәрлекләрендә урнашкан биналарның, төзелешләренң, корылмаларның хокук ияләренә һәм мондый объектта урыннарның хокук ияләренә, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләренә урнаштыру яисә реконструкцияләү планлаштырыла. Күрсәтелгән хәбәрләр “Иске Карамалы авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге башлығы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр буенча гавами тыңлаулар уздыру турында карар кабул иткән көннән соң унбиш көннән дә соңга калмыйча жибәрелә.

14. Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү һәм килештерүләр алу проекты буенча гавами тыңлаулар тәмамлангач, Комиссия, мондый гавами тыңлауларның нәтижәләрен исәпкә алып, Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектына үзгәрешләр кертүне тәмин итә һәм күрсәтелгән проектны башкарма комитет житәкчесенә тапшыра. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып вәкаләтле орган белән килештерү турында бәяләмә, гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

15. Башкарма комитет житәкчесә үзенә әлегә статьяның 14 өлешендә күрсәтелгән Кагыйдәләр һәм күрсәтелгән мәжбүри кушымталар проектн тәкъдим иткәннән соң ун көн эчендә күрсәтелгән проектны «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге советына жибөрү турында яисә Кагыйдәләр проектн кире кагу турында һәм аны кабат тәкъдим итү датасын күрсәтеп, эшләп бетерергә жибөрү турында карар кабул итәргә тиеш.

Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы тарафыннан раслана. Кагыйдәләр проектына мәжбүри кушымталар булып күрсәтелгән проект буенча гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә тора.

16. Әлегә Кагыйдәләргә «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы каравына үзгәрешләр керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

- нигезләүче документлар белән үзгәрешләр кертү турында комиссия тарафыннан әзерләнгән карар проекты;

- шәһәр төзелешә эшчәнлеге өлкәсендә вәкаләтле башкарма комитетның структур бүлекчәсә белән үзгәрешләрне килештерү;

- Комиссия бәяләмәсә

- вәкаләтле орган бәяләмәсә, мондый килештерүне алу шәһәр төзелешә эшчәнлеге турындагы законнарда һәм аның нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясә Хөкүмәтенң норматив хокукый актларында каралган очракта;

- гавами тыңлаулар беркетмәләре һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә.

17. «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектн һәм аңа мәжбүри кушымталарны карау нәтижәләре буенча кертелә торган үзгәрешләрне расларга яисә күрсәтелгән проект буенча гавами тыңлаулар нәтижәләре нигезендә эшләп бетерүгә башкарма комитет житәкчесенә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү проектн жибәрергә мөмкин.

18. Әлегә Кагыйдәләргә кертелгән үзгәрешләр муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны алар имзаланганнан соң жиде көннән дә соңга калмыйча рәсми бастырып

чыгару өчен билгелэнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш, алар рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә һәм «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен яисә Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» челтәрендә урнаштырыла.

19. Физик һәм юридик затлар Кагыйдәләргә суд тәртибендә үзгәрешләрне раслау турындагы карарга ризасызлык белдерергә хокуклы.

20. Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре Россия Федерациясә законнарына, шулай ук Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемаларына, әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр расланганчы расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемаларына туры килмәгән очракта, суд тәртибендә Кагыйдәләргә үзгәрешләрне раслау турындагы карарга ризасызлык белдерергә хокуклы.

33 статья. Кагыйдәләрне гамәлгә кертү хакында

1.Әлеге Кагыйдәләрнең 2 статьясындагы 7 өлешә жирлекнең бөтен территориясенә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын эшлэгәннән соң гамәлгә кертелә. Әлеге өлешне гамәлгә керткәнчегә кадәр Кагыйдәләр шәһәр төзелешен зоналаштыру карталары эшлэнгән территориядә тарала.

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көннәннән гамәлгә керә.

II ӨЛӘШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛӘШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ МАХСУС КУЛЛАНУ ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНА КАРТАЛАРЫ

9 бүлек. Территорияне шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

1) территорияль зоналар билгеләнә - 35 статья,
2) территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар сайланган - 10 бүлек мәгълүматын чагылдыру;

3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм аларга карата шәһәр төзелешә регламентлары - махсус сакланылучы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре, башкалар чагылдырылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм шәһәр төзелешә регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән билгеләнеш билгеләнергә мөмкин.

34 статья. «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы

1. «Иске Карамалы авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы (территориянең бер өлешенә) (1 нче кушымта) әлеге Кагыйдәләрнең состав график өлешә булып тора, анда территорияль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре чагылдырыла.

2. Территория зоналары чикләре һәр жир кишәрлегенен бер территорияль зонага гына туры килү таләбенә җавап бирергә тиеш. Төрле территорияль зоналарда урнашкан берничә жир кишәрлегеннән бер жир кишәрлеге төзү рөхсәт ителми. Территорияль зоналар, кагыйдә буларак, бер жир кишәрлегенә карата билгеләнми.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәжбүри тәртиптә чагылдырыла. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелергә мөмкин.

4. Территория зоналары чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:
- жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренә бер территорияль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;
  - Иске Карамалы авыл жирлегенә генераль планы, Мөслим муниципаль районы территорияль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән аларның планлаштырылган үсеш функциональ зоналары һәм параметрлары;
  - Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында билгеләнгән территорияль зоналары;
  - территорияне планлаштыру һәм булган жирдән файдалану;
  - территорияль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категориядәге жирләренә чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;
  - катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.
5. Территория зоналарының чикләре түбәндәгечә билгеләнә:
- магистральләр, урамнар, машиналар линиясенә капма-каршы юнәлештәге транспорт агымнарын аерып тора
  - жирлек чиге;
  - кызыл сызыкларга;
  - жир кишәрлекләре чикләренә;
  - табигать объектларының табигый чикләре;
  - башка нигезле чик.
6. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, Россия Федерациясә законнары нигезендә билгеләнә торган, территория зоналары чикләре белән туры килмәскә дә мөмкин.
7. Әлеге Карталарның II өлешендә санап үтелгән берничә жир кишәрлегенә, күчмәс мөлкәтнең башка объектларына һәр карта буенча шәһәр төзелеш регламентлары кулланыла.
8. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат шәһәр төзелеш зоналаштыру карталарының этаплап әзерлеген һәм фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

10 бүлек. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар

Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталары әлеге Кагыйдәләренә состав график өлеш булып тора, аларда территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре чагылдырыла. Әлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат түбәндәгеләрдән гыйбарәт:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үлэт базларының санитар-яклау зоналары;
- эчә торган су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- су объектларының су саклау зоналары;
- өске су объектларының яр буе яклау полосалары;
- су объектларының яр буйлары;
- Минзәлә һәм Мөслим нефть ятмаларының лицензия участкалары чикләре;
- утырма грунтларны үстерү зонасы;
- су басу зонасы.

35 статья. «Иске Карамалы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталары

2 нче кушымта "Иске Карамалы авылы территориясен файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (техноген чикләүләр)", анда түбәндәгеләр сайлап алынган:

1. «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары» СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең санитар-яклау зоналары проектлары һәм анкета күрсәткечләре

нигезендә, алар Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең Яр Чаллы шәһәрәндәге территорияль бүлгәгә һәм Мөслим районы буенча һәм Иске Карамалы авылы буенча килештерелгән (2011 елның 30 декабрәндәгә хат).

2. Россия Федерациясә Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгы тарафыннан расланган Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча Ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә урнаштырылган үлэт базының санитар-яклау зонасы 04.12.1995 ел, № 13-7-2/469.

3. Метеостанциянең әйләнә-тирә табигать мохитенең торышын күзәтүнең стационар пунктларын булдыру турындагы нигезләмә нигезендә билгеләнгән сак зонасы, аның пычрануы РФ Хөкүмәтенең 1999 елның 27 августында кабул ителгән карары белән расланган. N 972.

4. «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәэмин итү һәм суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02, шулай ук жир асты суларын хужалык-эчәр сулар һәм житештерү сулары белән тәэмин итү өчен жир асты суларын чыгару максатында «Мөслим инженерлык чөлтәрләре» ААЖеннән файдалануга тапшырыла торган жир асты су асты сулары кишәрләгә буенча гидрогеологик бәяләмәләр белән билгеләнгән жир асты суларын санитар саклау зоналары.

5. Су саклау зоналары, яр бие яклау зоналары һәм өске су объектларының яр бие полосалары:

- Россия Федерациясә Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектларының Дәүләт реестрына кертелгән;

- размерлары Россия Федерациясә Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.

6. Мөслим нефть ятмасының лицензия участогы чигә «Меллянефть» ААЖ материаллары нигезендә урнаштырылган (2010 елның 24 маендагы 500 нче номерлы). «Мөслим чыганагының лицензияле участогында «Меллянефть» ААЖ объектларының урнашу схемасы»).

7. ТР Табигать ресурслары министрлыгы мәгълүматлары нигезендә урнаштырылган Минзәлә лицензия участогы чигә.

"Иске Карамалы авылы территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы (табигый чикләүләр)" 3 кушымтасы, анда түбәндәгеләр сайлап алынган:

8. Иске Карамалы авылындагы Генераль план материаллары нигезендә урнаштырылган ытырту грунтларын үстерү зонасы;

9. Иске Карамалы авылының Генераль планы материаллары нигезендә урнаштырылган су басу зонасы.

36 статья. Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналары картасы

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр гамәлдә булган зоналар картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бирелергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу чикләре аларны эшлэгән саен һәм аларга рәсми расланган документлар статусын бирү буенча тиешле карталарда теркәлә, аларга үзгәрешләр кертү тәртибендә әлегә Кагыйдәләргә кертелә.

III ӨЛӨШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ

11 бүлек. Күчөмсөз милөкне рөхсәт ителгән файдалану төрләре һәм параметрлары өлөшөндә шәһәр төзелеше регламентлары

37 статья. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зоналарның төрләре

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияль зоналарның түбәндәге төрләре бирелгән:

Күрсәтмәләр	Территорияль зоналарның аталышы
	ТОРАК ЗОНАЛАРЫ
Ж-1	Индивидуаль торак йортлар салу зонасы
Ж-2	Урта катлы торак йортлар белән төзелеш зонасы
	ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР
ОД-1	Эшлекле, ижтимагый һәм коммерцияле билгеләнгән зона
ОД-2	Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
ОД-3	Мәгариф объектларын һәм фәнни комплексларны урнаштыру зонасы
ОД-4	Спорт һәм спорт-тамаша өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру зонасы
ОД-5	дини билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
	ЖИТЕШТЕРҮ ҺӘМ КОММУНАЛЬ ӨЛКӘЛӘР
ПК-1	III класслы куркыныч житештерү-коммуналь объектлар зонасы
ПК-2	IV-V класслы хәвефлеләктәге житештерү-коммуналь объектлар зонасы
	ИНЖЕНЕРНО-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНА
ИТ-1	Су алу корылмалары, башка техник корылмалар зонасы
ИТ-2	Чистарту корылмалары зонасы
ИТ-3	Инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы
ИТ-4	Транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы
	РЕКРЕАЦИОН ХАЛКЫНЫҢ ЗОННАРЫ
Р-1	Рекреацион-ландшафт территорияләре зонасы
Р-2	Табигать ландшафтлары зонасы
	МАХСУС БИЛГЕЛӘНЭШТӘГЕ ЗОНАЛАР
СН-1	Чикләнгән файдалану мөмкинлегенә чикләнгән режимлы объектларны урнаштыру зонасы
СН-2	Гамәлдәге зиратларны урнаштыру зонасы
СН-3	Жирләү өчен ябык зиратларны урнаштыру зонасы
СН-4	Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы
СН-5	Үлэт базын урнаштыру зонасы

37.1 статья Шәһәр төзелеше регламентлары. Торак зоналары.

1. Торак зоналары күпкатлы торак йортлар, кече һәм урта каттагы торак йортлар, индивидуаль торак йортлар төзү өчен билгеләнгән.

2. Рөхсәт ителгән файдалануның төп төре объектлары территориянең кимендә 60 процентын биләргә тиеш. Территориянең 40 %ына кадәр объектларны файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләренә карата ярдәмче урыннар урнаштыру өчен файдалану рөхсәт ителә.

Ж-1. Шәхси торак йортлар белән төзелеш зонасы.

Ж-1 индивидуаль торак йортлары белән төзелеш зонасы жирле эһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр жыелмасы булган аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлардан) торак районнарны формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- йорт янындагы жир кишәрлекләре булган индивидуаль торак йортлар;
- участоклары булган блокланган бер гаилә йортлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- аерым торучы яки торак йортларга кертелгән гаражлар яисә ачык автостоянкалар: индивидуаль кишәрлеккә 2 машина урыны;
- хужалык корылмалары;
- бакчалар, алгы бакчалар;
- теплицалар, оранжереялар
- су саклау өчен индивидуаль резервуарлар;
- су алу өчен скважиналар, индивидуаль коелар (жир асты суларының якланганлыгы дәрәжәсенә карап, кимендә 30 һәм 50 м ераклыкта санитария саклау зонасы оештырылса);
- индивидуаль мунчалар, сарай бәдрәфләре;
- янгыннан саклау объектлары (гидрантлар, резервуарлар, янгынга каршы сулыклар);
- ашламалар саклау өчен майданчыклар, компост майданчыклары, чокырлар яисә тартмалар;
- чүп жыю өчен майданчыклар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- гомуми майданы 150 кв.м дан артмаган беренче зарурлык товарлары кибетләре;
- кер юу һәм химик чистартуларның кабул итү пунктлары;
- вакытлыча сәүдә объектлары;
- даруханәләр;
- гомуми майданы 600 кв метрдан артмаган амбулатор-поликлиника учреждениеләре;
- йорт хайваннарын һәм кош-кортны тоту өчен төзелгән биналар (күршеләр арасындагы мөнәсәбәтләр сакланган очракта);
- ветеринария хастаханәләре хайваннарны даими карап тормыйча;
- спортплощадкалар, теннис кортлары;
- спорт заллары, рекреация заллары; эш вакыты буенча чикләнгән күпмаксатлы һәм махсуслаштырылган клублар;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- элемент бөлекләре;
- торак-эксплуатация һәм авария-диспетчерлык хезмәтләре;
- файдалануның хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләре объектлары алдында парковкалар;
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элемент антенналары;
- балалар бакчалары, мәктәпкәчә тәрбия бирүнең башка объектлары;
- башлангыч һәм урта мәктәпләр.

Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның эһәмияте	
		Аерым бер гаилә йорты	Бер гаиләгә исәпләнгән торак берәмлеге блокланган-күпгаилә йортында
Жир кишәрлекләрененң иң чик күләмнәре:			

Минималь майдан	кв.м	400	400
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	10	5
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары	%	45	55
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	3	3
Участок чикләренең ян-якларыннан корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брандмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 5 - башка очрактарда	а) күрше блокларга кушылган очрактарда; б) 3 башка очрактарда
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	3	3 (төзелешне жайга салу линиясе башкасы билгеләнмәгән булса)
Төзелешләрнең максималь биекlege	м	12	12
Жир участкалары киртэләренең максималь биекlege	м	2,5	2,5

Шәхси ярдәмче хужалык алып бару, индивидуаль торак төзелеше, гаражлар төзү һәм урнаштыру, хужалык корылмалары төзү өчен бирелә торган жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре түбәндәге күрсәткечләргә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчәмсез милекне файдалануның ярдәмче һәм шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте			
		Бакчалар, яшелчә бакчалары (ШЯХ)	Шәхси торак төзелеше,	Шәхси гаражлар	Хужалык корылмалары
Жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре:					
Минималь майдан	кв.м	1000	800	10	10
Максималь майдан	кв.м	2500	1200	35	20

Башка таләпләр.

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким булмаган биеклектә;
балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;
өлкәннәр өчен ял итү майданчыгынан - 10 м;
автомобиль кую майданчыкларыннан - 10 м;
спорт белән шөгыльләнү өчен майданнан 10 нан 40 м га кадәр;
хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;
калдыклар өчен контейнерлар булган майданчыклардан торак йортлар, балалар
учреждениеләре, яшелләндерелгән майданчыклар участоклары чикләренә кадәр - кимендә 50
м, әмма 100 м. дан да артык түгел.
Өстәмә корылмалар, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан
да булырга рөхсәт ителми.

Ж-2. Урта катлы торак йортлар белән төзелеш зонасы.

Ж-2 уртача этажлы торак йортлары белән төзелеш зонасы торак районнарын
формалаштыру өчен 5 каттан да югары булмаган күләмдә торак йортларны урнаштыру өчен
бүлөп бирелгән. Көндәлек хезмәт күрсәтү объектларын һәм эшчәнлекнең башка төрләр,
коммерциячел булмаган коммуналь предприятиеләр, шулай ук ял, уеннар, спорт
майданчыклары урнаштыру рөхсәт ителгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- күпфатирлы йортлар 5 каттан югары түгел;
- балалар, спорт, хужалык, ял майданчыклары;
- гомуми майданы 400 кв.м дан артмаган торак йортларның 1-2 катындагы офислар
(торак кварталлар эчендә урнашкан торак йортлардан тыш);
- элемент бүлекләре;
- телефон һәм телеграф станцияләре
- даруханәләр;
- гомуми майданы 600 кв.м дан артмаган поликлиникалар;
- беренче кирәкле товарлар кибетләре (гомуми майданы 400 кв. м дан артмаган);
- халыкка хезмәт күрсәтү объектлары (көнкүреш техникасын ремонтлау
предприятиеләре, чәчтарашханә, ателье һ.б.);

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- хужалык корылмалары;
- бакчалар, алгы бакчалар;
- янгыннан саклау объектлары (гидрантлар, резервуарлар, янгынга каршы сулыклар);
- чүп жыю өчен майданчыклар;
- спорт заллары, спорт клублары, рекреация заллары (бассейнлы яки без);
- балалар майданчыклары, ял итү өчен майданчыклар, спорт дәрәсләре;
- индивидуаль җиңел автомобильләр өчен гаражлар (төзелгән-кушып төзелгән, җир
асты, ярымҗир асты автомобильләре);
- индивидуаль җиңел автомобильләргә (парковкаларны) вакытлыча саклау өчен ачык
автостоянкалар;
- индивидуаль җиңел автомобильләргә вакытлыча саклау өчен ачык кунак (бушлай)
автостоянкалары.
- файдалануның хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләре объектлары алдында
парковкалар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- картлар һәм инвалидлар өчен интернатлар, бала йорты, приютлар, куну йортлары;
- йорт яны кишәрлекләре белән блокланган торак йортлар;
- аз гайләле кунакханә тибындагы торак йортлар;
- кунакханәләр, тулай тораклар;

- балалар бакчалары, мектепкәчә тәрбия бирүнең башка объектлары;
- башлангыч һәм урта мектепләр;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- компьютер үзәкләре, интернет-кафе;
- кафе, кабымлык, бары, ресторанныр, шул исәптән күпкатлы торак йортларның 1-2 катында;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- су саклау өчен жәмәгать резервуарлары;
- торак-эксплуатация һәм авария-диспетчерлык хезмәтләре;
- индивидуаль жиңел автомобильләре вакытлыча саклау өчен жир асты һәм ярымжир асты автостоянкалары;
- АЗС (жиңел автотранспортны сыек ягулык белән, шул исәптән хезмәт күрсәтү объектлары (кибетләр, кафелар) белән ягулык салу өчен генә дә, 3 ТРК һәм санитар-яклау зонасы кимендә 50 м булганда);
- авторемонт остаханәләре (буяу һәм кул эшләрен 5 пост һәм төшереп калдыру, шулай ук санитар-яклау зонасын кимендә 50 м оештыру шартларында);
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элементә антенналары;
- этләренә йөртү өчен майданчыклар

Жир участокларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгерәк таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның эһәмияте	
		Блокланган йортта бер гаиләгә торак берәмлеге	Күпфатирлы йортлар 3 каттан югары түгел
Жир кишәрлекләренә иң чик күләмнәре:		400	600
Минималь майдан	кв.м		
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	5	12
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары			
Участок төзелешенең максималь проценты	%	45	55
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелеш линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	3	3
Участокның чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	а) күрше блокларга кушылган очракта (б) брандмауэр стеналары мәжбүри булганда) 3 башка очрактарда	3
Участокның арткы чигеннән булган	м	10 (әгәр төзелешне жайга салу линиясе билгеләнмәгән	6

корылымаларның максималь чигенеше		булса	
Бинаның максималь биекlege	м	12	16
Жир участоклары киртэлэренен максималь биекlege	м	2,5	2,5

*Чиктәш участоклар арасындагы материал һәм тип киртэләр, яшелчә бакчалары белән тээмин ителгән өлештә кояш яктысын үткәрә торган челтәрсыман итеп кабул ителә.

Башка таләпләр.

Минималь ара:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 катлы йортларның озын яклары арасында: 20 м дан да ким булмаган биеклектә;

балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү майданчыгынан - 10 м;

автомобиль кую майданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгылләнү өчен майданнан 10 нан 40 м га кадәр;

хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;

калдыклар өчен контейнерлар булган майданчыклардан торак йортлар, балалар учреждениеләре, яшелләндерелгән майданчыклар участкалары чикләренә кадәр - кимендә 50 м, әмма 100 м. дан да артык түгел.

Өстәмә корылымалар, автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан да булырга рөхсәт ителми.

Рөхсәт ителгән социаль, коммуналь-көнкүреш, административ һәм башка билгеләнештәге объектлар торак йортларның түбәнге ике катында урнашырга яки аларга, Әгәр дә алар торак (ишегалды) территориясеннән аерымланган булса, автотранспортка вакытлыча килү өчен кунак ачык автостоянкалары оештыру өчен подъездлар һәм майданчыклар булган очракта, теркәлергә мөмкин.

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентларның, норматив техник документларның, шәһәр төзелешен проектлау нормативларының һәм башка норматив документларның таләпләре нигезендә билгеләнә.

37.2 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

1. Ижтимагый - эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү, эшкуарлык эшчәнлеге, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү учреждениеләре, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләре, культ биналары, автомобиль транспорты тукталышлары, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектлар, гражданнарның тормыш эшчәнлеген тээмин итүгә бәйле башка объектлар урнаштыру өчен билгеләнгән.

2. Территория зонасында урнаштырыла торган объектлар территориянең 75% майданында рөхсәт ителгән төп төрләргә туры килергә тиеш. Территориянең 25 % ына кадәр әлеге Кагыйдәләр тарафыннан ярдәмче буларак билгеләнгән объектларны урнаштыру өчен файдалану рөхсәт ителә.

ОД-1. Эшлекле, ижтимагый һәм коммерцияле билгеләнгән зона.

ОД-1 эшлекле, ижтимагый һәм коммерцияле билгеләнгән зона, күпфункцияле билгеләнештәге административ, эшлекле, ижтимагый, мәдәни, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләрне куллануның киң спектры булган объектлар формалаштыруның хокукый шартларын тээмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләрә

- бизнес, сәүдә һәм хезмәт күрсәтүнең башка төрләрә белән шөгьльләнү өчен беренче каттан (яки беренче каттан) файдаланып, күпфатирлы торақ йортлар;
- административ-хужалык, эшлекле, ижтимагыый учреждениеләр һәм оешмалар;
- күпфункцияле эшлекле һәм хезмәт күрсәтү биналары;
- офислар;
- вәкиллекләр;
- кредит-финанс учреждениеләрә;
- суд һәм юридик органнар;
- санитар-яклау зонасы булдыруны таләп итми торган проект, фәнни-тикшеренү һәм тикшеренү оешмалары;
- кунақханә
- мәгълүмат туристлык үзәкләрә;
- мәдәният һәм сәнгать учреждениеләрә;
- музейлар, күргәзмә заллары, галереялар;
- Клублар
- биючеләр, дискотекалар;
- кибетләр;
- базарлар;
- сәүдә комплекслары;
- сәүдә-күргәзмә комплекслары;
- сәүдә-күңел ачу комплекслары;
- жәмәгать туклануы предприятияләрә;
- көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары;
- элементәнең үзәк предприятияләрә;
- торақ-коммуналь хужалык предприятияләрә
- ЮХИДИ, РОВД, ЮХИДИ бүлекләрә аерым тора.
- полиция бүлекләрә, участок пунктлары;
- ветеринария хастаханәләрә хайваннар асрамыйча;
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчә төрләрә

- жиңел автотранспортны вакытлыча саклау өчен автостоянкалар (кунақчыл, ачык, жир асты һәм ярымжир асты, күпкатлы)

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләрә:

- балалар мәйданчыклары, ял итү өчен мәйданчыклар;
- этләр йөртү өчен мәйданчыклар;
- хужалык мәйданчыклары;
- төзелгән-кушып бирелгән хезмәт күрсәтү объектлары;
- күпфункцияле ижтимагыый-торақ биналар (торақ биналары булган комплекста административ, хезмәт күрсәтүчә һәм эшлекле объектлар);
- профессиональ объектлар;
- вакытлыча сәүдә объектлары;
- индивидуаль жиңел автомобиль гаражлары (жир асты, ярымжир асты, күпкатлы, төзелгән яисә төзелгән);
- индивидуаль жиңел автомобильләрне даими саклау өчен автостоянкалар;
- АЗС

Жир кишәрлекләрәннән һәм капитал төзелеш объектларынан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир учасокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 5 кат (мансард катын да кертеп);

Төп төзелешнең иң чик биекlege - 20 м.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

ОД1 зонасы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыктар:

урамнарның кызыл сызыгыннан алып төзелешләргә кадәр - 5 м, юлларның кызыл сызыгыннан 3 м га кадәр;

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр – 10 м;

2-3 катлы биналарның озын яклары арасындагы ераклык 15 м дан да ким түгел, 4 кат биекlege кимендә 20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләрен исәпкә алып, янгынга каршы таләпләрне һәм көнкүреш өзеклекләрен исәпкә алып.

ОД-2. Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы

Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы сәламәтлек саклау һәм социаль яклау учреждениеләрен, шулай ук зонаның төп билгеләнешенә карата хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- стационарлар;
- амбулатор-поликлиника учреждениеләре;
- социаль яклау учреждениеләре.
- ашыгыч ярдәм станцияләре;
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- махсус билгеләнештәге ведомство жиңел автомобильләренең гаражлары;
- индивидуаль жиңел автомобильләренә вакытлыча саклау өчен автостоянкалар (ачык, жир асты, ярымжир асты, күпкатлы)

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- махсус билгеләнештәге стационарлар;
- социаль яклауның махсус учреждениеләре;

- конфессиональ объектлар.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 5 кат (мансард катын да кертеп);

Төп төзелешнең иң чик биекlege - 20 м.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

ОД2 зонасы өчен билгеләнгән рөхсәт ителгән куллану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыктар:

урамнарның кызыл сызыгыннан алып төзелешкә кадәр - 5 м, юлларның кызыл сызыгыннан алып төзелешкә кадәр - 3 м;

стационар булган дөвалау учреждениеләре өчен кызыл линиядән алып төп корылмага кадәр – 30 м;

2-3 кат биеклегендәге биналарның озын яклары арасындагы ераклык 15 м, 4 кат биекlege кимендә 20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләрен исәпкә алып, янгынга каршы таләпләрне һәм көнкүреш өзеклекләрен исәпкә алып;

дөвалау учреждениесе бинасы арасында стационар һәм башка ижтимагый һәм торак биналар – кимендә 50 м.

ОД-3. Мәгариф объектларын һәм фәнни комплексларны урнаштыру зонасы

ОД-3 зонасы гомуми белем бирү учреждениеләрен, югары һәм урта һөнәри белем бирү учреждениеләрен, фәнни-тикшеренү учреждениеләрен, шулай ук зонаның төп билгеләнешенә карата хезмәт күрсәтүче объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- балалар бакчалары, мәктәпкәчә белем бирүнең һәм тәрбиянең башка объектлары;
- башлангыч һәм урта мәктәпләр;
- югары уку йортлары;
- урта махсус уку йортлары;
- уку-лаборатория, фәнни-лаборатория, житештерү-лаборатория корпуслары; уку-житештерү остаханәләре;
- фәнни комплекслар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- остаханәләр (сәнгать, скульптура, столяр һ.б.);
- Тулай тораклар
- кунакханәләр, кунак йортлары;
- китапханәләр, архивлар;
- мәгълүмат, компьютер үзәкләре;

- спортзаллар, рекреация заллары (бассейнлы яки без), бассейннар;
- спорт майданчыклары, стадионнар, теннис кортлары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- Клублар
- музейлар, күргәзмә заллары;
- биючеләр, дискотекалар;
- дини билгеләнештәге объектлар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре (ашханәләр, кафе, экспресс-кафе, буфетлар);
- кер юу һәм химик чистарту пунктлары, кер юу урыннары; көнкүреш техникасының ремонтлау остаханәләре, чәчтарашханә һәм хезмәт күрсәтүнең башка объектлары;
- элемтә бүлекләре;
- почта бүлекчәләре, телефон һәм телеграф станцияләре;
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары;
- консультация поликлиникалары;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- гомуми майданы 400 кв.м дан артмаган беренче зарурлык товарлары кишетләре;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- парковка
- ачык автостоянкалар;
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элемтә антенналары;
- янгыннан саклау объектлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә

Төп төзелештәге катларның иң чик саны - 5 кат (мансард катын да кертеп);

Төп төзелешнең иң чик биеклегә - 20 м.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренә күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыктар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кызыл линиядән төп төзелешкә кадәр - 10 м.

ОД-4. Спорт һәм спорт-тамаша өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру зонасы

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- универсаль спорт һәм тамаша залы яисә комплекслар (трибуналар белән);
- спорт ареналары (трибуналар белән);

- Аквапарк
- велотреklar;
- яхт-клублар, көймә станцияләре;
- спорт мәктәпләре;
- спортзаллар, рекреация заллары (бассейнлы яки без), бассейннар;
- күпмаксатлы һәм махсуслаштырылган билгеләнештәге клублар;
- спорт клублары;
- - спортплощадкалар, теннис кортлары;
- ипподромнар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- күргәзмә заллары;
- биочеләр, дискотекалар;
- кинотеатрлар, видеосалоннар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафелар, кабымлыклар, ресторанныр, барлар);
- даруханәләр;
- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- файдалануның спорт тамашалары, хезмәт күрсәтүче һәм коммерцияле төрләре объектлары алдында парковкалар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- мотодромнар, картинглар;
- телевизион һәм радиостудияләр;
- элемтә бүлекләре, почта бүлекчәләре, телефон һәм телеграф станцияләре;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- консультация поликлиникалары;
- кибетләр;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- кунакханәләр, кунакларны кабул итү йортлары;
- мунча, сауна;
- аерым торучы яки бинага төзелгән күпбаскычлы стоянкалар, гаражлар;
- ачык автостоянкалар;
- кәрәзле, радиореле һәм иярчен элемтә антенналары;
- янгыннан саклау объектлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә билгеләнергә тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренә күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

Участоктагы урамнардан һәм корылмалардан минималь ераклыклар:

урамнарның кызыл сызыгыннан алып төзелешкә кадәр - 5 м, юлларның кызыл сызыгыннан алып төзелешкә кадәр - 3 м;

2-3 катлы биналарның озын яклары арасындагы ераклык 15 м дан да ким түгел, 4 кат биеклегә кимендә 20 м, инсоляция һәм яктырту исәпләрен исәпкә алып, янгынга каршы таләпләрне һәм көнкүреш өзеклекләрен исәпкә алып.

ОД-5. Дини билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- дини билгеләнештәге объектлар;
- культ жибәрүгә бәйле объектлар;
- дини юнәлештәге уку йортлары;
- Кунакханәләр, килүчеләр йортлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- хужалык корпуслары;
- руханиларның һәм хезмәт күрсәтүче персоналның торак йортлары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- даруханәләр;
- киосklar, лотка сәүдәсе, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- парковкалар

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биеклегә билгеләнергә тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,8.

рөхсәт ителгән төзелешнең башка параметрлары:

Рөхсәт ителгән файдалану төрләренә туры килә торган объектларны урнаштыру өчен жир кишәрлекләренең күләмнәре шәһәр төзелешен проектлау нормативлары таләпләре нигезендә кабул ителә.

37.3 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Житештерү һәм коммуналь зоналары

Житештерү һәм коммуналь зоналар сәнәгать, коммуналь-склад объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән, шулай ук аларның эшчәнлеген тәэмин итүче инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм шәһәр төзелеше регламентларында каралган башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

ПК-1. III класслы куркыныч житештерү-коммуналь объектлар зонасы

ПК-2 куркынычының III класслы житештерү-коммуналь объектлары зонасы коммуналь-житештерү предприятиелерен формалаштыруның хокукый шартларын 300 метрлы санитар-яклау зонасына ия булган III класслы куркынычтан югарырак тээмин итү өчен бүлөп бирелгән. Житештерү эшчәнлеген үстерүгә ярдәм итә торган кайбер коммерция хезмәтләре дә кертелә. Бердәм зонада күчөмсөз милекнең рөхсәт ителгән төрлө төрлөрөн кушу норматив санитария таләплөрөн үтәгән очракта гына мөмкин.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрлөрө

- III класслы сәнэгать предприятиеләре һәм коммуналь-склад объектлары;
- зур йөк транспорты таләп итә торган төзелеш базаларын һәм төзелеш һәм башка предприятиеләрнең склад биналарын;
- автотранспорт предприятиеләре;
- бокс тибындагы гаражлар, күпкатлы, жир асты һәм жир асты гаражлары, аерым жир кишәрлегендә автостоянкалар;
- йөк автомобильләрән даими саклау өчен гаражлар һәм автостоянкалар;
- автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, авторемонт предприятиеләре;
- төрлө профильдәге склад билгеләнешендәге объектлар;
- предприятиеләрне техник һәм инженерлык белән тээмин итү объектлары;
- офислар, административ хезмәтләр;
- проект, фәнни-тикшеренү, конструктор һәм тикшеренү оешмалары һәм лабораторияләр;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- янғын бүлекләре;
- янғыннан саклау объектлары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмчө төрлөрө

- автомобильләрне кыска сроклы саклау урыннары, автобуслар, йөк автомобильләре, жиңел автомобильләр саклана торган транзит транспорт майданчыклары;
- йөк автомобильләрән вакытлыча саклау өчен автостоянкалар.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрлөрө:

- санитар-техник корылмалар һәм коммуналь билгеләнештәге жайланмалар, утильчымалны вакытлыча саклау складлары;
- предприятие профиле буенча 18 яшьтән өлкәнрәк затларга белем бирү өчен һөнәри-техник уку йортлары;
- житештерү-коммуналь объектлар персоналына хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән ябык типтагы поликлиникалар;
- көнкүреш хезмәте күрсәтүнең аерым торган объектлары;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү вакытлыча павильоннары, 150 кв. метрга кадәр майданлы вак сугару сәүдәсе кишетләре;
- житештерү һәм сәнэгать предприятиеләренә турыдан-туры хезмәт күрсәтү белән бәйле жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафелар, ашханәләр, буфетлар);
- даруханәләр;
- терлекләр булган ветеринария шифаханәләре;
- ветеринария кабул итү пунктлары;
- кәрәзле, радиореле, иярчен элементә антенналары;
- АЗС

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,6.

ПК-2.IV-V класслы куркыныч житештерү-коммуналь объектлар зонасы

ПК-3 куркынычының IV-V класслы житештерү-коммуналь объектлары зонасы 100 м һәм 50 м санитар-яклау зоналары булган, тавыш һәм пычрану дәрәжәсе түбән булган IV-V класслы хәвефлектәге коммуналь-житештерү предприятиеләрен һәм склад базаларын формалаштыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән. Житештерү эшчәнлеген озата баручы коммерцияле хезмәтләрнең киң спектры бирелә. Бердәм зонада күчәмсез милекнең рөхсәт ителгән төрле төрләрен кушу норматив санитария таләпләрен үтәгән очракта гына мөмкин.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- IV-V класслы коммуналь-склад һәм житештерү предприятиеләре төрле юнәлештәге куркыныч астында;
- азык-төлек продуктлары житештерү өчен азык һәм чимал куллану өчен продукция житештерүне төшереп калдыру шарты белән, чәчәкләр, декоратив үсемлекләр үстерү өчен теплицалар;
- бокс тибындагы гаражлар, күпкатлы, жир асты һәм жир асты гаражлары, аерым жир кишәрлегендә автостоянкалар;
- йөк автомобильләрен даими саклау өчен гаражлар һәм автостоянкалар;
- автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре, авторемонт предприятиеләре;
- төрле профильдәге склад билгеләнешендәге объектлар;
- предприятиеләрне техник һәм инженерлык белән тәмин итү объектлары;
- санитар-техник корылмалар һәм коммуналь билгеләнештәге жайланмалар;
- офислар, административ хезмәтләр;
- проект, фәнни-тикшеренү, конструктор һәм тикшеренү оешмалары һәм лабораторияләр;
- предприятиеләрнең үзләре житештергән товарларны сату буенча күпләп, вак сортлы сәүдә предприятиеләре һәм ваклап сату кишетләре;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары;
- янғын бүлекләре;
- янғын сакчылары объектлары.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- автомобильләрен кыска сроклы саклау урыннары, автобуслар, йөк автомобильләре, жиңел автомобильләр саклана торган транзит транспорт мәйданчыклары;
- йөк автомобильләрен вакытлыча саклау өчен автостоянкалар.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- АЗС
- Эчке эшләр идарәсенең, Эчке эшләр бүлекләренең аерым урнашкан биналары,
- Юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе бүлекләре, хәрби Комиссариатлар;

- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм халыкка хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- спорт мәйданчыклары, предприятиеләр персоналы өчен ял мәйданчыклары;
- житештерү һәм сәнәгать предприятиеләренә турыдан-туры хезмәт күрсәтү белән бәйле жәмәгать туклануы предприятиеләре (кафелар, ашханәләр, буфетлар);
- даруханәләр;
- көнкүреш хезмәте күрсәтүнең аерым торган объектлары;
- сәнәгать территорияләрен һәм санитар-яклау зоналарын яшелләндерү өчен үсемлек питомниклары;
- ветеринария кабул итү пунктлары;
- кәрәзле, радиореле, иярчен элементә антенналары.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,6.

37.4 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы зонасы

Инженерлык-транспорт инфраструктурасы зонасы инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

ИТ-1. Су алу корылмалары, башка техник корылмалар зонасы

ИТ-1 зонасы участоклардан су белән тәмин итү чыганаклары, су үткөрү корылмалары мәйданчыклары файдалануның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән. Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор территориаль идарәсе белән килештереп, су белән тәмин итү чыганакларын эксплуатацияләүгә бәйле биналар, корылмалар һәм коммуникацияләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- су алу корылмалары;
- суүткәргеч чистарту корылмалары;
- аэрологик станцияләр;
- метеостанцияләр;
- насос станцияләре;
- су башнялары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- корылмалар, коммуникацияләр һәм башка объектлар төзү һәм реконструкцияләү;
- эчәргә яраклы су агызу цехлары

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,6.

ИТ-2 Чистарту корылмалары зонасы

ИТ-2 зонасы чистарту корылмалары участкаларыннан файдалануның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән. Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор территорияль идарәсе белән килештереп, чистарту корылмаларын эксплуатацияләүгә бәйле биналар, корылмалар һәм коммуникацияләр урнаштыру рөхсәт ителә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- аэрация станциясе;
- канализация чистарту корылмалары;
- насос станцияләре;

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- корылмалар, коммуникацияләр һәм башка объектлар төзү һәм реконструкцияләү;
- жир казу һәм башка эшләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

Төзелешнең максималь коэффициенты - 0,6.

ИТ-3 Инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы

ИТ-3 зонасы инженерлык инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән, территориядән файдалану режимы махсус нормативлар һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- электроподстанцияләр
- котельныйлар
- жылылык пунктлары
- АТС һәм башкалар.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- автомобильләрне, транзит транспорт майданчыкларын кыска сроклы саклау өчен ачык стоянкалар;
- Йөк автомобильләрне вакытлыча саклау өчен автостоянкалар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- корымалар, коммуникацияләр һәм башка объектлар төзү һәм реконструкцияләү;
- жир казу һәм башка эшләр.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның соңгы параметрлары.

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корымалар төзү тыелган биналар, корымалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корымаларның чик биеклегенә билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

Төзелешнең максимал коэффициенты - 0,6.

ИТ-4 Транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру зонасы

Транспорт объектлары зонасы ИТ-4 транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру өчен, шул исәптән автомобиль, елга, торба үткәргеч транспорт һәм элемент корымаларын һәм коммуникацияләрен урнаштыру өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- автомобиль транспорты корымалары һәм коммуникацияләре;
- елга транспорты корымалары һәм коммуникацияләре;

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- АЗС
- кибетләр;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре;
- ижтимагый бәдрәфләр.
- стационар булмаган сәүдә объектлары.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары

жир участкаларының иң чик (минималъ һәм (яисә) максималъ күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималъ тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималъ коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

37.5 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион файдалану зоналары

Рекреацион файдаланудагы зоналар составына территорияләр чикләрендә урнашкан зоналар керә, алар гамәлдәге табигать ландшафтын саклап калу һәм алардан файдалану, халык сәламәтlege мәнфәгатләрендә экологик чиста әйләнә-тирә мохит булдыру, урманнарны саклау һәм яңадан житештерү, алардан рациональ файдалануны тәмин итү, шулай ук кыска вакытлы ял итү, халыкның ялын уздыру максатларында кулланыла торган парклар, скверлар, бульварлар оештыру өчен шартлар үтәлә.

Р-1. Рекреацион-ландшафт территорияләре зонасы

Р-1 рекреацион-ландшафт территорияләре зонасы шәһәр урманнары, урман парклары, лугопарклар, скверлар, парклар, бакчалар, бульварлар биләгән территорияләр чикләрендә, шулай ук ял итү, туризм, физик культура һәм спорт белән шөгылләнү өчен файдаланыла һәм билгеләнгән башка территорияләр чикләрендә кыска вакытлы ял итү өчен тиешле объектлар булган территорияләрдән файдалануның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- урман парклары, лугопарклар;
- скверлар, парклар;
- бакчалар
- яр буйлары, бульварлар;
- пляжлар.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- капиталъ булмаган ярдәмче корылмалар һәм ял итү өчен инфраструктура;
- балалар мәйданчыклары, ял итү өчен мәйданчыклар;
- жәмәгать туклануы предприятиеләренең капиталъ булмаган төзелешләре;
- сезонлы хезмәт күрсәтү объектлары

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- спорт мәйданчыклары;
- сәламәтлек саклау учреждениеләре;
- социаль яклау учреждениеләре;
- шифаханә-курорт һәм савыктыру, ял һәм туризм учреждениеләре;
- спорт-тамаша һәм физкультура-савыктыру корылмалары;
- профессиональ объектлар;
- вакытлыча сәүдә объектлары;
- жәмәгать туклануы предприятиеләре;

- спорт-рекреацион инвентарының прокат базасы;
- ачык типтагы индивидуаль жиңел автомобильләрне вакытлыча саклау өчен автостоянкалар;
- туристлык автобусларын вакытлыча саклау өчен автостоянкалар
- этләрне йөртү өчен майданчыклар (санитар-яклау зонасын 40 м оештыру шарты белән).

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корымалар төзү тыелган биналар, корымалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корымаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

Р-2. Табигать ландшафтлары зонасы.

Р-2 табигать ландшафтлары зонасы - яшелләнделгән шәһәр территорияләре участкалары, алар эченә ачык болын киңлекләре, сулыклар, чокырлар, саклана торган ландшафтлар керә.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

болын;

- чокырлар;
- сазлык;
- ясалма сулыклар һәм су жайланмалары

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- яр буе корымаларының ярдәмче корымалары: причаллар, башка корымалар;
- спорт майданчыклары;
- уен һәм спорт инвентаре прокаты

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- беренче медицина ярдәме күрсәтү пунктлары;
- жәмәгать бәдрәфләре;
- киосклар, лотка сәүдәсе, ваклап сату һәм хезмәт күрсәтү өчен вакытлыча павильоннар;
- парковкалар;
- этләр йөртү өчен майданчыклар.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корымалар төзү тыелган биналар, корымалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корымаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималъ коэффициенты:
билгеләү тиеш түгел.

37.6 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар

СН-1. Чикләнгән файдалану мөмкинlege чикләнгән режимлы объектларны урнаштыру зонасы

Махсус режим зоналары СН-1 эшчәнлеген гамәлгә ашыруның хокукый шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән, аларны жайга салу бары тик дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан гына гамәлгә ашырыла.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- махсус файдалану (территориядән файдалану режимы объектны билгеләү нигезендә махсус нормативлар һәм кагыйдәләр таләпләрен исәпкә алып билгеләнә);
- зоналарның максатчан билгеләнешенә бәйле хезмәт күрсәтү объектлары.

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- дини билгеләнештәге объектлар.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- Эчке эшләр идарәсенең аерым урнашкан биналары, Эчке эшләр бүлекләре, юл хәрәкәте иминlege дәүләт инспекциясе бүлекләре, хәрби комиссариатлар, янгын сүндерү бүлекләре.

Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участокларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималъ күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корымалар төзү тыелган биналар, корымалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корымаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималъ коэффициенты:
билгеләү тиеш түгел.

СН-2. Гамәлдәге зиратларны урнаштыру зонасы

Гамәлдәге зиратлар зонасы СН-2 гамәлдәге күмү урыннарын файдалану һәм урнаштыру өчен билгеләнгән. Жирләү урыннары этик, санитария һәм экологик таләпләр нигезендә бирелгән зиратлары булган жир участкалары, шулай ук үлгән кешеләрнең гәүдәләрен

(калдыктарын) күмү биналары һәм корымалары булып тора. Жирлөү урыннары белән мәшгуль жир кишәрлекләренәң хокукий режимы гамәлдәге кануннарда билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- гамәлдәге зиратлар;
- колумбария биналары;
- крематорий;
- культ жибәругә бәйле объектлар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләре

- профессиональ объектлар;
- матәм йолалары йортлары;
- ритуаль кирәк-яраклар эзерләү остаханәләре;
- жирлөү хезмәте күрсәтү бюролары-кибетләре;
- хужалык объектлары һәм административ-көнкүреш объектлары;
- су саклау өчен резервуарлар;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- парковка
- төзекләндерү объектлары;
- аллеялар, скверлар

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- консервация чорына ябык зиратлар;
- киосклар, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- даруханәләр;
- янғыннан саклау объектлары;
- полиция бүлекләре, участок пунктлары

Жир кишәрлекләренән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участокларының иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корымалар төзү тыелган биналар, корымалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләренән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корымаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максимал коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-3. Жирлөү өчен ябык зиратларны урнаштыру зонасы

күмү өчен ябык зиратлар зонасы _ СН-3 ритуаль билгеләнештәге объектлар участкаларыннан файдалануның хокукий шартларын тәмин итү өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- күмү өчен ябык зиратлар;
- мемориаль парклар

Рөхсәт ителгән файдалануның ярдәмче төрләр

- конфессиональ объектлар;
- хужалык объектлары һәм административ-көнкүреш объектлары;
- янгынан саклау объектлары;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- киосклар, ваклап сату өчен вакытлыча павильоннар;
- парковка
- төзекләндерү объектлары;
- аллеялар, скверлар

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-4. Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы

СН-4 зонасы гамәлдәге нормативлар нигезендә санитар-яклау, техник зоналар, инженерлык объектлары һәм коммуникацияләр участкаларын оештыру һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләр

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү;
- махсус билгеләнештәге яшелләндерү объектларын торгызу өчен питомниклар;
- төзекләндерү объектлары.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләр:

- энергетика, жылылык белән тәмин итү, элемент объектлары;
- ведомство буйсынуындагы хезмәт күрсәтү объектлары;
- транспорт объектлары.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участкаларының иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның майданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минималь тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

СН-5. Үлэт базын урнаштыру зонасы

СНЗ зонасы биотермик чоқырлар һәм сибирязвалы үлэт базларыннан файдалануның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлөп бирелгән.

Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

-үлэт базлары;

- махсус билгеләнештәге яшелләндерү;

- терлекләрне үлэт базыннан 200 м ераклыкта чаптыру;

- Терлекчелек базыннан 50-300 м ераклыкта автомобиль һәм тимер юллар.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның иң чик параметрлары:

жир участокларының иң чик (минимал һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы

билгеләнергә тиеш түгел.

биналар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар урнаштыру урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлеге чикләреннән минимал тайпылышлар

билгеләнергә тиеш түгел.

катларның иң чик саны һәм (яисә) биналарның, корылмаларның чик биекlege

билгеләү тиеш түгел.

жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь коэффициенты:

билгеләү тиеш түгел.

12 бүлек. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары

38 статья. Территорияләрне махсус куллану шартлары булган зоналар тарафыннан билгеләнгән күчемсез милекне куллануны чикләү тасвирламасы

1. Иске Карамалы авыл жирлеге территорияләреннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар карталарында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану (2, 3 кушымта) өлеге Кагыйдәләрне билгели:

1) өлеге Кагыйдәләрнең 33 статьясы картасында билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата өлеге статьяда билгеләнгән чикләүләрне исәпкә алып, 35 статьяда билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләр зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләр белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буге яклау һәм яр буге полосаларында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәге норматив хокукый актларда билгеләнгән:

- Россия Федерациясе Су кодексы, 03.06.2006 ел, № 74-ФЗ;
- Россия Федерациясенен 2001 елның 25 октябрдәгә 136-ФЗ номерлы жир кодексы;
- 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» федераль закон
- «Жир асты байлыктары турында» 1992 елның 21 февралдәгә 2395-І номерлы Федераль закон;
- 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» Федераль закон.
- «Атмосфера һавасын саклау турында» 04.05.1999 № 96-ФЗ Федераль закон;
- СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 "Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләр, корылмалар һәм башка объектларның санитар классификациясе" (изм белән, РФ Баш дәүләт санитар табибының 2010 елның 9 сентябрдәгә 122 номерлы карары белән расланган);
- СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчәр өчен билгеләнгән су белән тәмин итү һәм суүткәргечләр чыганактарын санитар саклау зоналары» (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары белән расланган);
- СНиП 2.06.15-85 "Территорияне су басудан һәм су басудан инженер яклау" (СССР Дәүләт төзелешенен 1985 елның 19 сентябрдәгә 154 номерлы карары белән);
- СНиП 2.01.09-91 "Акча эшли торган территорияләрдә һәм утырту грунтларында биналар һәм корылмалар" (СССР Дәүләт төзелеше карарының 04.09.1991 ел, 2 ел); garantf1://2222651.0/
- «Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнгән торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауға гигиена таләпләре» 2.2.1.1312-03 номерлы уртақ предприятие (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2003 елның 30 апрелдәгә 88 номерлы карары белән расланган);
- СП 42.13330.2011 "СНиП 2.07.01-89 Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» (утв. РФ Төбәк үсеше министрлығының 2010 елның 28 декабрдәгә 820 номерлы боерыгы белән).

Әлеге Кагыйдәләргә эшләгәндә әлеге Кагыйдәләргә эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукый актлары кабул иткән чикләүләргә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан жир кишәрлекләргә һәм күчмәс мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зонасы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы хәвефлектәгә предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлегенә өчен кабул ителгән куркыныч зурлыгына кадәр киметүне тәмин итә.

Предприятиеләргә, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналары күләмнәрен төзиләр:

- беренче сыйныф предприятиеләре өчен - 1000 м;
- икенче сыйныф предприятиеләре өчен - 500 м;
- өченче сыйныф предприятиеләре өчен - 300 м;
- дүртенче сыйныф предприятиеләре өчен - 100 м;
- бишенче сыйныф предприятиеләре өчен - 50 м.

Иске Карамалы авыл жирлегендә һәм аның янәшәсендәгә территорияләрдә I-V класслы хәвефлектәгә, авылның әйләнә-тирә мохитенә начар йогынты ясау чыганагы булган объектлар урнашкан.

Житештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләренең корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан файдалану төрләре:

- торак төзелеше, аерым торак йортларны да кертеп;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участоклары, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләре;
- спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;
- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм яримпродуктлар складлары;
- сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны эзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүче биналар (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу корылмалары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корылмалар, янғын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләре, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен езиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, техник канализация станцияләре, су белән тәэмин итү станцияләре, автомобильләре су белән тәэмин итү станцияләре.

4. Үлем базының санитар-яклау зонасы

Иске Карамалы авыл жирлегенә территориясенә 2 себер язвасы үлэт базы йогынты ясый, шуларның берсе - Обьездная урамы, икенчесе авылдан 800 м төньяк-көнбатышка таба урнашкан.

Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә терлек зиратының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясе Кулланучылар күзәтчеләге хезмәтенең Россия кулланучылар күзәтчеләге идарәсенең 2006 елның 03 маендагы 0100/4973-06-31 номерлы хаты нигезендә терлек зиратының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту, себер түләвен йоктыру һәм туфракны һәм грунт суларын лаборатор тикшерүләр үткәргәннән соң, Россия Федерациясенең Баш дәүләт санитария табибы яки аның урынбасары карары белән башкарылырга мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенең төп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләрнең күмелгән урыннан читкә таралу мөмкинлеген юкка чыгару һәм шуннан соң үлэт базының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту тора:

- өстән тимер-бетон каркас (саркофак) белән туфрак учагын яшерүне тәмин итү;
- үлэт базының чиген терәк планга төшерү;
- периметр буйлап туфрак учагы күләмнәре, аншлаг белән ышанычлы киртәне яңарту;
- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымыннан түбәнрәк туфракка һәм суга лаборатор контроль оештыру.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматлары буенча, саркофага дивар калыңлыгы 0,4 метрдан да ким булмаска тиеш; терлек каберлеге 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма периметры буйлап чикләнергә тиеш; койма яки бетон саркофагадан 30 м радиуста 1 м биеклектәге жир валы рәвешендә өстәмә саклау зонасы булдырырга кирәк.

Санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен үлэт базлары түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Терлек базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә һәм аларның территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан файдалану төрләре:

- торақ, жәмәгать биналарын һәм терлекчелек комплексларын терлекләр базыннан 1000 метрга якынарак урнаштыру;
- терлекләр көтү, печән чабу;
- жирне һәм үлэт базыннан читкә куылган икмәк калдыгын чыгарды.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- терлекләргә һәм көтүлекләргә 200 м дан якынарак урнаштыру;
- автомобиль, тимер юлларны аларның категориясенә карап 50-300 метрга якынарак урнаштыру;
- гамәлдәге норматив документлар таләпләре нигезендә яшелләндерү (табигый үсемлекләр).

5. Метеостанциянең сак зонасы

Мөслим авылының төньяк өлешендә «Татарстан Республикасының гидрометеорология һәм әйләнә-тирә мохитне күзәтү идарәсе» ФДБУнең метеостанциясе урнашкан.

Әйләнә-тирә табигать мохитенең торышы турында дәрәс мәгълүмат алу, аның метеостанция тирәсендә пычрануы жирлек планында әлеге пунктлар чикләреннән барлык якларга 200 метр ераклыкта калган йомык сызык белән чикләнгән жир участкалары һәм акватория өлешләре рәвешендәге сак зоналары булдыру зарур.

Күзәтүләргә стационар пунктларының сак зоналары чикләрендә хужалык эшчәнлегенә чикләүләр билгеләнә, ул әйләнә-тирә мохитнең торышы турындагы мәгълүматның дәрәслегенә, аның пычрануына чагылыш табарга мөмкин.

Дәүләт күзәтү чөптәренә керүче стационар күзәтү пунктларына керү яисә чыгу гамәлгә ашырыла торган жир кишәрлекләренә Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә сервитутлар куелырга мөмкин.

6. Су саклау зоналары, яр бие яклау зоналары һәм өске су объектларының яр бие полосалары

Су саклау зоналары - өске су объектларының яр линиясенә тоташкан һәм аларда күрсәтелгән су объектларын пычратуны, чүпләүне, ләм утыруны һәм суларны ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буге яклау полосалары урнаштырыла.

Яр буге полосалары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларынан файдалана алуын тәмин итү максатларында бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләреннән су саклау зоналары киңлеген аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 км га кадәр-50 м күләмендә;
- 10нан 50 км - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан күбрәк - 200 м күләмендә.

Елга, чишмә башыннан алып инешкә кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буге яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буге яклау полосасының киңлегенә су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кирегә авышу өчен 30 м яисә 3 һәм аннан да күбрәк авышу өчен 0, 40 м тәшкил итә. □ □ □

Шулай итеп, Ык елгасы өчен урнаштырылган су саклау зонасы 200 м тәшкил итә, зур булмаган су агымнары өчен - 50 м, яр буге яклау полосалары - 50 м.

Гомуми файдаланудагы су объектларының яр буге линиясен буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буге полосасы билгеләнә. Су объектларының яр буге полосасының киңлегенә, каналларның яр буге полосасыннан, шулай ук 10 км озынлыктагы елгалардан һәм инешләрдән тыш, 20 м (Ик) тәшкил итә. Гражданның су объекты янына ирекле үтүен тәмин итү максатларында яр буге полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектлары өчен түбәндәгеләр билгеләнә:

- тыелган файдалану төрләре;
- әлегә Кагыйдәләрдә билгеләнгән гавами тыңлаулар процедурасын кулланып, вәкаләтле дөүләт органнарының бассейнлы һәм башка территорияль идарә органнары белән махсус килештереп, су фондыннан файдалану һәм аларны саклау бугенча рөхсәт ителергә мөмкин булган куллану төрләре.

Елгаларның су саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларынан, башка су объектларынан файдалану төрләре:

- туфракны ашлау өчен агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үләт базларын урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, агулы матдәләрне күмү;
- үсемлекләреннән корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш бугенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәткә һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслеккә махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәткә керми.

Яр буге яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен күрсәтелгән чикләүләр белән беррәттән, түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юдырыла торган грунтлар өемнәре урнаштыру;

- авыл хужалыгы хайваннарын коткару һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык объектларын һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, файдалануга кертү һәм эксплуатацияләү рөхсәт ителә, мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан су законнары һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә саклауны тәмин итә торган корылмалар белән жиһазландыру шарты белән.

Яр буге полосасында файдалануның тыелган төрләре:

- жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- механик транспорт чараларын кулланып хәрәкәт итү.

Су объектларының яр буге полосасы чикләрендә алар янында йөрү (механик транспорт чараларын кулланмыйча) рөхсәт ителә, шул исәптән һәм спорт балыкчылыгын тормышка ашыру һәм йөзү чараларын причал ясау өчен дә.

7. Лицензия участкаларының чикләре

Мөслим авылы территориясә Минзәлә һәм Мөслим лицензия участкалары чикләрендә урнашкан.

“Жир асты байлыклары турында” 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Россия Федерациясә Законының 25 статьясы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү, шулай ук жир асты корылмалары урнашкан урыннарда жир асты байлыкларының дәүләт фонды яисә аның территориаль органнары һәм дәүләт тау күзәтчеләге органнары рөхсәте белән бары тик файдалы казылмаларны алу мөмкинлеген тәмин итү яисә төзелешнең икътисадый максатчанлыгын исбатлау шарты белән генә рөхсәт ителә.

Файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән төзү житештерелгән чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төзелгән объектларны сүтү чыгымнарын каплаусыз туктатыла.

8. Эчә торган су белән тәмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары

СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә “Су белән тәмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләренә санитар саклау зоналары” су белән тәмин итү чыганакларын пычранудан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс керә: беренче пояс - катгый режим поясы, шулай ук икенче һәм өченче пояс - чикләүләр пояслары.

Эчә торган су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зонасының I пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан файдалану төрләре:

- югары көпшәле агачлар утырту;
- суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торбаүткәргечләр салу;
- торақ һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тәмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан файдалану төрләре:

- файдаланылган суларны жир асты горизонтларына күчерү һәм каты калдыкларны жир асты катламнарына күчерү, жир асты байлыкларын эшкәртү;
- ягулык-майлау материаллары, агу химикатлары һәм минераль ашламалар складларын, промстокларны, шлам саклагычларны һәм жир асты суларының химик пычрану куркынычына бәйлә башка объектларны урнаштыру;

- зиратларны, үлөт базларын, ассенизация кырларын, фильтрация басуларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятияләрен һәм жир асты суларының микроб пычрану куркынычын тудыручы башка объектларны урнаштыру;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп кулланылыштагы урман кисү.

Мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, жир асты суларын файдаланганда гына, су йөртү офыгын пычранудан яклау буенча махсус чаралар башкарылганда гына, санитария саклау зонасының III поясы чикләрендә рөхсәт ителә.

Эчә торган су белән тәэмин итүнең жир асты чыганакларын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- туфрак катламын бозуга бәйлә яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп.

9. Куркыныч геологик процесслар чагылышы булган территорияләрдә урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен алардан файдалану чикләүләре һәм эшчәнлек режимнары билгеләнә.

Утырту грунтларына дисперслы утырма минераль грунтларның тузанлы-балчыклы төрләре керә, алар даими тышкы йөкләнеш вакытында яки грунтның үз авырлыгыннан йөкләнеш вакытында йомылганда өстәмә деформация - аның структурасы үзгәрү нәтижәсендә грунтны тыгызлау нәтижәсендә барлыкка килә торган просадкалар керә.

Агач утырту грунтларын үстерү зонасы Мөслим авылының төньяк өлешендә, БК елгасы буенда ачыкланган.

Утырту грунтларын тарату зоналарында эшчәнлек режимы «Эшләнә торган территорияләрдә һәм утырту грунтларында биналар һәм корылмалар» СНИП 2.01.09-91 регламентлаштырыла.

Утырту грунтларын үстерү зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү төрләре:

– грунтларны тышкы йөкләнештән һәм грунтның үз авырлыгыннан утыртканда исәпкә алу. Моның өчен грунтларны техноген һәм өске сулар белән беркетү мөмкинлеген юкка чыгаручы чараларны алдан күрергә кирәк, корылмаларны эксплуатацияләү чорында да, шулай ук өстән-өстән су агызып төшүне күздә тотарга кирәк.

Су басу - ул хужалык эшчәнлеген бозуга, жир асты суларының физик һәм физик-химик үзлекләрен үзгәртүгә, туфрак оҗуңтларын, төр составын, үсемлек капламының структурасын һәм продуктивлыгын үзгәртүгә китерә торган аэрация зонасы грунтларының дымлануын арттыру.

Су басу зонасы Мөслим авылының төньяк өлешендә, БК елгасы буйлап бүлөп бирелгән.

Су басу зоналарында эшчәнлек режимы «Территорияне су басудан һәм су басудан инженерлык яклау» 2.06.15-85 СНИП регламентлана.

Су басу зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- яклана торган территориядә гидрогеологик һәм гидрологик режимны бозу;
- яклана торган территориянең һәм аңа якин акваториянең рекреацион потенциалын киметү;

- рекреация өчен кулланыла торган территорияләрнең, йогышлы авырулар кузгатучыларның, сәнэгать житештерүе калдыкларының, нефть продуктарының һәм агулы химикатларның туфракны, сулыкларны пычрануын булдырмау;

Су басу зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларынан файдалануны чикләү төрләре:

- биналарны, корымаларны, нигез грунтларын локаль яклау һәм тулаем төзелгән территорияне яклау, су чыгаруны оештыру;
- жир асты һәм жир өсте сулары режимына мониторинг тикшеренүләре үткөрү.

39 статья мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында билгеләнгән күчемсез мөлкәттән файдалануның чикләүләрен тасвирлау

Рәсми расланган документлар статусын эшлэгән һәм биргән саен, тиешле карталарга һәм регламентларга әлеге статьяга күрсәтелгән документлар әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

40 статья. Ачык сервитутларның эшчәнлек зоналары

Халык алдындагы сервитутларның хәрәкәт итү зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагылдырыла һәм жир кишәрлекләреннән шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

13 бүлек. Шәһәр төзелеше регламентлары шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган төп жирләрне билгеләү һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрне билгеләү

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II өлеше) территориаль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, гомуми файдаланудагы шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган төп территорияләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары - махсус саклана торган табигать территорияләре, урман фонды жирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар сайлап алынган.

Әлеге бүлектә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм жирләрнең төп территорияләрен билгеләү тасвирламасы бар.

Күрсәтелгән территорияләрен фигуралаштыру, билгеләү, аларның чикләрен үзгәртү һәм алардан файдалануны жайга салу әлеге Кагыйдәләрнең 6 бүлегендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла. Планировка проектлары (кызыл линияләрен билгеләү, үзгәртү) нигезендә гомуми файдаланудагы территорияләрнең чикләре үзгәртелгән һәм аларның составыннан шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнә торган башка территорияләр барлыкка килгән очракта, мондый территорияләрдән файдалану әлеге Кагыйдәләрнең 10 бүлеге тарафыннан билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Иске Карамалы авылы территориясен шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында гомуми файдаланудагы һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләр территорияләре бүленергә мөмкин:

Күрсәтмәләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм жирләрнең төп территорияләре аталышы
ТОП	гомуми файдаланудагы территорияләр

ЗЛФ	Урман фонды жирләре;
ЗВФ	су фонды жирләре;

41 статья. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләрне һәм жирләрне билгеләү

ТОП. гомуми файдаланудагы территорияләр

Территорияләрне билгеләү:

- парклар;
- яр буйлары;
- ярдәмче корылмалар һәм ял итү өчен инфраструктура: бассейннар, фонтаннар, кече архитектура формалары;
- уен мәйданчыклары, милли уеннар өчен мәйданчыклар;
- спорт мәйданчыклары;
- аттракционнар комплекслары;
- жәйге театрлар һәм эстрададар;
- тир;
- Яшелләндрү:
- яр буе корылмалары: причаллар, башка корылмалар;
- оранжереяләр;
- ижтимагый бәдрәфләр;
- этләрне йөртү өчен мәйданчыклар.

ЗЛФ. урман фонды жирләре;

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары дүлэт урман фонды жирләренә карата билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә Россия Федерациясе дүлэт хакимиятенә һәм Татарстан Республикасы дүлэт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЗВФ. су фонды жирләре;

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясындагы 6 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган жирләр өчен билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дүлэт хакимиятенә вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.